STEIGEN
KOMMUNE

MØTEINNKALLING

Utvalg: **Steigen formannskap**
Møtested: **Rådhuset, Leinesfjord**
Møtedato: **27.01.2016** **Tid: Kl. 09:00**

Eventuelle forfall, samt forfallsgrunn bes meldt **snarest** til sentralbordet, tlf. 75 77 88 00
Eller postmottak@steigen.kommune.no

Vararepresentanter som evt. skal møte vil få nærmere innkalling over telefon.

Representantene ordner med skyss på billigste måte.

Orienteringer: * **Økonomistyring.**
* **Status gjennomføring vedtatt budsjett.**
* **Boligsituasjonen og boligsosialt arbeid.**
(Notat deles ut i møtet).

SAKSLISTE

Utvalgssakstype/nr.		Arkivsaksnr. Tittel
PS	1/16	16/49 **MELDINGER**
PS	2/16	16/75 **DISPENSASJON FOR PEDAGOGISK LEDER**
PS	3/16	16/74 **BARNEHAGEUTBYGGING I NORD-STEIGEN**
PS KST	4/16	16/78 **GEBYR FOR BRUK AV KOMMUNALE KAIER I STEIGEN**

Postadresse:
Rådhuset
8281 LEINESFJORD

Besøksadresse:
Leinesfjord
LEINESFJORD

Telefon: 90 97 40 19
Telefaks: 757 78810

PS	5/16	13/413 **VEIADRESSER I STEIGEN**
PS	6/16	14/963 **INTERKOMMUNALE EIERSTRATEGIER I SALTEN - 2. GANGS BEHANDLING**
PS	7/16	14/1121 **SØKNAD OM TILSKUDD FOR 2016 TIL NORSK LANDBRUKSRÅDGIVING SALTEN**
PS	8/16	16/73 **UTVALG KVALITETSUTVIKLING I STEIGENSKOLEN**
PS	9/16	16/60 **OPPRETTELSE AV ARBEIDSGRUPPE FOR HELSE OG OMSORG** **ETABLERING AV STYRINGSGRUPPE FOR «LEV I STEIGEN». (Saken ettersendes)**

Eventuelt.

MELDINGER

Saksbehandler:	Elin Brit Grytøyr	Arkiv: 033
Arkivsaksnr.:	16/49	

Saksnr.:	**Utvalg**	**Møtedato**
1/16	Steigen formannskap	27.01.2016

Forslag til vedtak:
Meldingene tas til orientering.

Saksutredning:

- Delegerte vedtak i perioden 25.11.15-13.06.2016.
- Årsmelding 2015 – Steigen eldreråd.

Vedlegg: Liste over delegerte vedtak i perioden.
Årsmelding 2015 – Steigen eldreråd

Delegerte vedtak

Dato: 25.11.2015 - 13.01.2016 Utvalg: FSK Steigen formannskap

Arkivsak	Dato **Navn** Innhold	Saksnr.	Avd/Sek/Saksb.	Arkivkode Resultat
15/878	26.11.2015	DS 37/15	SAD/SERV/EBG	U63
	SØKNAD OM SERVERINGSBEVILLING I NYE LOKALER OG FLYTTING AV SKJENKEBEVILLING, FESKARKROA AS			Innvilget
15/855	02.12.2015	DS 38/15	SAD/SERV/EBG	U63
	SØKNAD OM UTVIDET SKJENKETID; STEIGEN VERTSHUS			Innvilget
15/897	02.12.2015	DS 39/15	SAD/SERV/EBG	U63
	SØKNAD OM SKJENKEBEVILLING - LÅVEN BRENNVIKA			Innvilget
15/926	22.12.2015	DS 41/15	SAD/SERV/EBG	U63
	SØKNAD OM SKJENKEBEVILLING - SKJELSTAD KUNST OG KULTURGÅRD 26 DESEMBER 2015			Innvilget
15/955	22.12.2015	DS 42/15	SAD/SERV/EBG	U63
	SØKNAD OM SKJENKEBEVILLING FOR EN ENKEL ANLEDNING - LEINESFJORD SAMFUNNSHUS 26.12.15			Innvilget

ÅRSMELDING 2015

STEIGEN ELDRERÅD

ÅRSMELDING FRA ELDRERÅDET 2015.

Eldrerådet er politisk uavhengig og er et rådgivende organ for kommunen.
Rådet skal ha til vurdering alle saker som gjelder levekår for eldre.
Rådet kan selv ta opp saker som vedkommer eldre i kommunen.

Eldrerådets sammensetning for valgperioden 2011 – 2015:

Medlemmer:	**Personlige varamedlemmer:**
Hildur Lund (leder)	**Anne Finnstein**
Anne Markussen (nestleder)	**Jorunn Bredal**
Eva Fure	**Norvall Nilsen**
Sissel Grimstad	**Bente Berg Sivertsen**
Robert Dearsley	**Magne Vik**
Kjell T. Arntzen	**Per Skjelstad**
Hildur Kristiansen	**Birgit Aasjord**

Eldrerådets virksomhet i 2015.
Eldrerådet har avholdt 7 møter og behandlet 29 saker.

Noen av de behandlede saker/orienteringer:
Omlegging av omsorgsleilighetene på Steigentunet.
Generasjonskonferansen 2015.
Årsmeldinga 2014.
Bårerommet på Steigentunet.
Kjøreopplæring for bilførere 65+.
Skilting av vei.
Lokalitetene for frivilligsentralen.
Brukermedvirkning.
Helse- og omsorgsplan 2020.
Orientering prosjektet «Lev på Leines».
FNs Eldres Dag
Fysioterapitjenesten i Steigen.
Prosjektmidler «Bli Me».

Av kommunens ledere har eldrerådet fått gode og greie orienteringer om prosjekter, saker og utfordringer kommunen har hatt i 2015.
Rådets leder savner fortsatt svar på revisors uttalelse på regnskapet for «Bli Me» prosjektet.

Eldrerådet i Hamarøy var 12 juni vertskap for fellesmøte med eldrerådene i Steigen og Tysfjord og seniorrådet i Sørfold.
Leder i Steigen eldreråd informerte om kjøreopplæringskurs for 65+.
Representant fra Hamarøy orienterte om frisklivssentralen.
Ellers ble det drøftet erfaringer og visjoner fra eldrerådsarbeidet.

Generasjonskonferansen 2015 ble avholdt 13 til 15 februar på Scandic Havet hotell i Bodø. Her deltok leder og nestleder.

Teoretisk kjørekurs ble avviklet på Steigentunet 6 og 9 november. 19 stk. deltok.

Eldrerådet arrangerte også i år FNs eldredag 1. oktober på Steigen Vertshus. Dette er et populært tiltak som ble besøkt av mange av bygdas eldre, i alt 77 personer. I år ble dagen arrangert først 14 november på grunn av at Vertshuset hadde vært under oppussing.

Til jul overrekker eldrerådet juledekorasjoner til omsorgsleilighetene, bogruppene på Steigentunet, samt Bogøy eldresenter.

Leinesfjord 11 desember 2015

Hildur Lund leder	Eva M. Storø sekretær

DISPENSASJON FOR PEDAGOGISK LEDER

Saksbehandler:	Vegard Danielsen	Arkiv: 404
Arkivsaksnr.:	16/75	

Saksnr.:	**Utvalg**	**Møtedato**
2/16	Steigen formannskap	27.01.2016

Forslag til vedtak:

Formannskapet gir Monica Aanesen dispensasjon fra kompetansekravet for å være pedagogisk leder i Steigenbarnehagen Nordfold.
Dispensasjonen gjelder for barnehageåret 01.08.15 – 31.07.16

Saksutredning:
Stilling som pedagogisk leder var utlyst for Steigenbarnehagen Nordfold, med krav om utdanning som førskolelærer våren 2015.
Ingen som oppfylte de formelle kompetansekrav søkte.
Monica Aanesen er ansatt i 80% stilling som Barne-og ungdomsarbeider i Steigen kommune. Hun er knyttet til Steigenbarnehagen Nordfold, og ble bedt om å gå inn som pedagogisk leder for dette barnehageåret, da lovverket krever dette.

BARNEHAGEUTBYGGING I NORD-STEIGEN

Saksbehandler:	Vegard Danielsen	Arkiv: 610
Arkivsaksnr.:	16/74	

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
3/16	Steigen formannskap	27.01.2016

Forslag til vedtak:
Det opprettes en byggekomitee som tar utgangspunkt i utredning av en ny treavdelings barnehage i nord Steigen. Beliggenhet og utforming skal nærmere utredes og utarbeides og legges fram for kommunestyret.

Saksutredning:
Steigenbarnehagen Engeløy har vært utredet for behov for renovering av lokalene siden 2013. Personalet har vært i prosesser og PUD avdelingen har vært involvert etter hvert.
Lokalene har tydelig slitasje, og areal løsningene passer ikke med den type drift av barnehage det er behov for nå. Spesielt er det for lite areal til personalet der det nå stilles krav til kontorplass for pedagogiske ledere, ekstra møterom og lagerplass.
Garderobene for de to eksisterende avdelingene er for små.
Søkningen til Steigenbarnehagen har øket og behovet for mer plass er et faktum. Inneværende barnehageår ble ei ny avdeling opprettet, og slik prognosen ser ut vil det være behov for tre avdelinger i Steigenbarnehagen Engeløy i framtiden.
I 2015 ble det etablert ei gruppe som skulle gjøre ei vurdering av barnehagestruktur i området Engeløy og Bogen. Utredningen er lagt inn i denne saksutredningen.
Gruppen så på tre alternativ:

1. Nytt bygg beliggende sentralt i området
2. Renovering av eksisterende og en ny avdeling i skolebygningen
3. Renovering av eksisterende og bygging av ny avdeling i tilknytning til eksisterende

Alternativ 2 forutsetter at skolen kan avgi nødvendig lokale til en ny avdeling.
Kommunestyret har nå vedtatt å bevare skolene i Steigen slik at Steigenskolen Laskestad starter opp i nye renoverte lokaler høsten 2016 med årstrinnene 1.-7. og vil ikke ha mulighet til å avgi lokaler.

Renovering av lokalene vil innebære at virksomheten må ha alternative lokaler under en slik prosess. Dette innebærer ikke bare at man må etablere nye lokaler, men det er forbundet med et betydelig ekstra arbeid å flytte ut to ganger.

Det råder også usikkerhet om det er mulig å få tilstrekkelig plass på eksisterende eiendom, og om det er mulig å utvide eiendommen med tilbygg pga at området i direkte tilknytning til barnehagen har mulige fornminner i grunnen. Det vil kanskje ikke være mulig å utvide ytterligere ut over tre avdelinger dersom det ble behov. Det nære uteområdet ligger tett på bebyggelse, skole og idrettsbane.

Beliggenheten har vært drøftet i gruppen. Det vil være fordeler med å komme nærmere et geografisk sentrum for det området barnehagen skal dekke. Et annet poeng med å plassere en ny barnehage mer sentralt er den mulige utbygging av arbeidsplasser på Storskjæret, som nok vil påvirke hvor folk vil bosette seg, hvor det blir bygd boliger osv.
Den andre siden er at det er fordeler med å ligge nær skolen slik den gjør nå for samarbeid og bruk av felles tjenester.

Prosjektrapport:

Barnehagestruktur Steigen – «Nordkommunen» - Engeløy og Bogen

Innhold

Innhold 1
Innledning 2
Oversikt barnehager i Steigen pr. oktober 2015..... 3
Antall barn 1-5 år i 2016 basert på faktiske tall pr. oktober 2015..... 3
Framskrevet folkemengde Steigen 0-5 år..... 4
Ulike alternativer for fremtidig barehagestruktur i Nordkommunen 5
Konklusjoner og anbefalinger..... 8

Innledning

Engeløy barnehage tilfredstiller ikke dagens myndighetskrav til drift av barnehage.
Steigen kommune ønsker å vurdere kommunal barnehagestruktur i «Nordkommunen» - Engeløy og Bogen. I denne forbindelse har rådmannen satt ned ei arbeidsgruppe for å se på ulike alternativ. Målet med dette er å finne en god fremtidig løsning for et kommunalt barnehagetilbud.
Arbeidsgruppa legger til grunn en positiv utvikling av Steigen kommune når det gjelder befolkningsvekst og framtidig kapasitetsbehov for barnehage og skole. Dette er særlig med tanke på oppbygging av et evt. lakseslakteri i Bogen og evt. økt bosetting av flyktninger i kommunen. Barnehagen må ligge i nærmiljøet der folk bor og arbeider.
Arbeidsgruppa legger videre til grunn at Engeløy barnehage ikkje tillfredstiller dagens myndighetskrav til drift av barnehage.
<u>Arbeidsgruppa har vært representert ved;</u>
Marit Holmvaag Hansen foreldrerepresentant
Ann – Kristin Kjellbakk – foreldrerepresentant
Marit Reinholdsen – ansatterepresentant (Karin Knærdal – vara ansatterepresentant)
Wenche Bjerkås – styrer Engeløy barnehage
Vegard Danielsen – leder kultur og oppvekst – delegert ansvar for oppdraget
Torben Marstrand – rådmann – prosjekteier og oppdragsansvarlig
KUN senter for kunnskap og likestilling v/ Mari Wattum har bistått i prosessen.
<u>Arbeidsgruppa har hatt møter;</u>
16. september
14. oktober
29.oktober

Foreldregruppa har hatt foreldremøte;
23. september – Vedlegg 1 referat fra møte

Saken skal legges frem for Steigen formannskap i møte den 17.november.

Oversikt barnehager i Steigen pr. oktober 2015

Steigen kommune har fire kommunale barnehager, med 147 plasser. Barn mellom 0-3 år krever to plasser. Så antall barn vil varierer i forhold til alder på barna som søker plass i barnehagene.
Det er pr. oktober 2015 106 barn totalt i barnehagene i Steigen.
En avdeling med 12 plasser er opprettet ekstra på Engeløya i 2015 på grunn av liten kapasitet i Engeløy barnehage. Dette har vært mulig da deler av skolen på Laskestad kan benyttes dette året. Når utbygginga i Leinesfjord står klar høsten 2016 vil det i forhold til i dag bli en reell vekst med 10 plasser i barnehagene i kommunen – 157 plasser.

Barnhager	Ant. avd	Åpningstid	Antall plasser	Antall barn i barnhagen – aldersfordeling Heltid / Deltid	Ledig kapasitet Pr. oktober 2015?	Merknad
Engeløy	3		0 -3 år 18 plasser 3-5 år 18 plasser 3-5 år 12 plasser	9 18 10	Ja	En ekstra avdeling driftes i SFO – avdelingen på skola midlertidig
Leinesfjord	1		0-5 år 27 plasser	0-3 år – 7 3 -5 år - 13	Nei - venteliste	1 avdeling under utbygging*
Leines	1		0-5 år 27 plasser	0-3 år – 7 3 -5 år - 13	Ja	
Nordfold	2		0-5 år 27 plasser 0-3 år 18 plasser	0-3 år – 7 3 -5 år – 13 0-3 år - 9	Ja	

*En avdeling på 22 plasser vil være ferdigstilt høsten 2016

Antall barn 1 – 5 år i 2016 basert på faktiske tall pr. oktober 2015

Engeløy/Bogen	Leinesfjord	Leines	Nordfold
38	20	14	15

- Av 38 stk i Engeløy/Bogen kan en anta at noen vil søke seg til Leinesfjord pga geografi og arbeidsmarked.

Framskrevet folkemengde Steigen 0 – 5 år

		2015	2016	2017	2018	2019	2020	2030	2040
Menn	**0 år**	11	11	11	11	11	11	12	11
	1 år	9	11	11	11	11	12	12	11
	2 år	7	10	11	11	11	12	12	11
	3 år	7	8	10	12	12	12	12	12
	4 år	15	8	8	10	12	12	12	12
	5 år	6	15	8	8	10	12	12	12

Kvinner	**0 år**	10	10	10	11	11	11	11	10
	1 år	12	11	11	11	11	11	11	11
	2 år	11	12	11	11	11	11	11	11
	3 år	13	11	12	11	11	11	12	11
	4 år	8	13	12	13	11	11	12	11
	5 år	9	8	13	12	13	11	12	11
	TOTAL	**118**	**128**	**128**	**132**	**135**	**137**	**141**	**134**
Kilde: SSB	Middels nasjonal vekst								

I dag er det totalt 109 barn 0- 5 år som har plass i barnehagene i Steigen. Som tabellen over viser vil det med en middels vekst i antall innbyggere bli en økning på 15 – 25 barn i alderen 0-5 år de neste 25 årene. Det må derfor legges en barnehagestruktur som tar høyde for dette og da særlig i Nordkommunen der den største utvklinga i forhold til bosetting er forventet å bli.

Ulike alternativer for fremtidig barnehagestruktur i Nordkommunen

Arbeidsgruppa har vurdert tre ulike alternativer og lagt følgende forutsetninger til grunn:

- Alle myndighetskrav til barnehageeier skal oppfylles (bemanningsnorm, lover, faglig kvalitet, tilgjengelighet)
- Økonomiske rammer (ved etablering og fremtidig kostnadseffektivitet)
- Fleksibilitet blant personalet, blant annet for å kunne redusere bruk av vikarer og unødvendig personalbemanning.
- Det er behov for en barnehage med tre avdelinger (3 x 18 plasser) med et behov for en bygningsmasse på BrA = 550m2 og et lekeareal 1200m2 + parkering og adkomst. Til sammen 2 mål.
- Uteareal med nærhet til fjære, skog og terreng for å leke i.
- For alle alternativene er det lagt erfaringstall for nybygg og renovering til grunn; 35 000,- pr.m2 for nybygg og 15 000,- pr.m2 for renovering (ikke vedlikehold). **Det understrekes at dette er ca-tall**. Det vil være behov for å gå nærmere inn i prosjektering, infrastrukturkostnader og byggeteknisk for å få mer eksakte tall.

1. **Ålstad/Haug – Bogen**

   Dette forslaget innebærer nybygg – ett-byggsløsning.
   Arbeidsgruppa har sett på to mulige plasseringer; i Bogen og i nærheten av Ålstad.
   Et areal (22 mål) på Haug tilhørende Idretteslaget Bergheim er vurdert. Ansattegruppa har vært på befaring og finner dette område velegnet til plassering av barnehage.
   Arbeidsgruppa anbefaler at det i Arealplanen for Steigen kommune settes av areal slik at plassering ikke låses på nåværende tidspunkt. Arbeidsgruppa har vært i dialog med Gunnar Svalbjørg, planansvarlig om dette.
   Foreldregruppa vektlegger spesielt at det er viktig at barnehagen blir plassert på Engeløya. Dette med bakgrunn i kjøreavstand.

Fordeler	Ulemper	Økonomi	Tidsperspektiv
Sentralt plassert Nybygg Haug og Bogen har fine turmuligheter Mulighet for utbygg ved behov Salg av eksisterende barnehage	Avstand fra Steigenskolen Engeløya	550m2 x 35000,- = 19 250 000,- Inntekt: eksisterende barnehage	Planfase og prosjekteringsfase 2016/2017 Ferdigstillelse 2018

2. **Oppvekstsenter Laskestad**

I dette forslaget ligger det et tilbygg til eksisterende barnehage – personalrom/garderobe og renovering til 2 avd barnehage + drift av ei avdeling i skolebygg – 2 byggsløsning. Dette forutsetter at det er mulig å frigi areal i skolebygget.

Fordeler	Ulemper	Økonomi	Tidsperspektiv
Nærhet skole, SFO og barnehage. Kostnadseffektiv drift – samdrift skole barnehage. Stabilt vær. Større fagmiljø.	Usentralt. Vanskelig å oppfylle krav .	Tilbygg 60m2 x 35 000,- = 2 100 000,- + renovering 290m2 x 15 000,- = 4 350 000,- + midlertidig løsning 2 000 000,- + ombygging skole 1 000 000, = 8 650 000,-	Prosjekteringsfase 2016 Ferdigstillelse 2017

3. **Renovering – utbygg ekstisterende barnehage Laskestad**

I dette alternativet ligger det utbygg og renovering av eksisterende barnehage til en 3 avd barnehage – ett byggsløsning. I tillegg må det finnes en midlertidig løsning på drift av barnehagen i utbyggingsperioden. Arbeidsgruppa vurderer det som mest realistisk med drift i leid brakkerigg kombinert med drift i eid eller leid bygningsmasse.

Dette alternativet forutsetter kjøp av tilleggsareal fra Opplysningsvesenets fond. Vedlegg 2 – kart over område barnehage – skole Engeløy.

Fordeler	Ulemper	Økonomi	Tidsperspektiv
Stabilt vær. Kjent og etablert uteområde. Nærhet til skole og SFO	Usentralt. Gammelt forblir gammelt også etter renovering??	210m2 nybygg x 35 000,- = 7 350 000,- + 290m2 renovering x 15 000,- = 4 350 000,-+ Midlertidig løsning brakkerigg 3 000 000,- = 14 700 000,- Kjøp av tomt	Planfase og prosjekteringsfase 2016/2017 Ferdigstillelse 2018

Konklusjon og anbefalinger

Arbeidsgruppa understreker at en gjennom dette notatet ikke har gått igjennom alle variablene for kostnadstallene for hvert enkelt alternativ. Arbeidsgruppa har vært opptatt av at det blir en barnehagestruktur I Nordkommunen som tilrettelegger for utvikling og vekst.
Arbeidsgruppa vil etter en helhetsvurdering anbefale alternative 1 – nybygg. Dette vil ikke bli vesentlig dyrere enn de andre alternativene og vil gi en fremtidig mulighet for utvidelse. Dette vil ikke være vanskeligere med de andre alternativene, da arealet er begrenset. Alternativ 2 og 3 tar ikke høyde for den veksten som kan komme, men først og fremst å dekke dagens behov.
Det anbefales at det i budsjettet for 2016 settes av midler til videre utredning og prosjektering av ny treavdelings barnehage I Nordkommunen!

GEBYR FOR BRUK AV KOMMUNALE KAIER I STEIGEN

Saksbehandler:	Tordis Sofie Langseth	Arkiv: P24
Arkivsaksnr.:	16/78	

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
4/16	Steigen formannskap	27.01.2016

Forslag til vedtak:

Steigen formannskap tilrår at kommunestyret vedtar vedlagte gebyr for bruk av kommunale kaier i Steigen, med virkning fra 1. januar 2016.

Saksutredning:

Under kommunestyrets behandling av sak 90/15 den 16.12.2015 ba kommunestyret om å få seg forelagt sak på regulativ for betaling for bruk av kommunale kaier. Det var spesifisert at det skulle tas betaling for liggedøgn ved kaiene, og redegjøres for pris for å leie lagerplass ved kaiene.

Hittil har det vært krevd inn kr. 7,- pr tonn for varer som tas over kommunal kai. I tillegg er det krevd leie for lagring ved kommunale kaier, dersom lagringstida gikk over 1 mnd. Dette har vi hatt få tilfeller av, og det er gjort avtaler i det enkelte tilfellet.

Vedlagt følger forslag til gebyrregulativ for bruk av kommunale kaier. Her foreslås det at satsen for varer som tas over kai økes fra kr. 7,- til kr. 8,- pr tonn, samt at en differensierer avgiften litt utifra hvilken type varer det gjelder. Ikke alt er hensiktsmessig å fakturere pr. tonn.
Videre er det innarbeidd ei anløpsavgift der båten betaler pr. døgn, en differensiert sats etter fartøyets størrelse. Det er også satt en pris pr. mnd. for leie av areal på eller ved kaiene.

Vurdering:
Steigen kommune har ikke avsatt ressurser til administrasjon av kaier/havner. Vi har heller ikke godt avgrensede havneområder, eller kontroll over fysisk tilgang til kaiene. Det er derfor ei utfordring å skaffe seg fullstendig oversikt over all bruk av kommunale kaier. Vi har tidligere ei viss erfaring med avtaler med private som rapporterer inn til kommunen, men dette medførte nokså store utgifter. Administrasjonens anbefaling er derfor at vi fortsatt baserer oss på oppslag ved kaiene om at den enkelte båt/entreprenør plikter å ta kontakt med eier av kai for å avtale bruk, samt at kommunen tar kontakt med de som vi vet jevnlig bruker kaiene dersom vi ikke mottar rapporter.
Inntektene fra kaileie varierer mye fra år til år, særlig avhengig av om det er prosjekt som tar mye grus/pukk/asfalt over kommunale kaier. I 2015 ser vi ut til å få inntekt betydelig over budsjett. Det er vanskelig å si hvor stor inntekt som vil komme av den nye anløpsavgifta. Pris pr. tonn økes med 14 %. Budsjettert inntekt for kaileie er økt fra kr. 85.000 i 2015 til kr. 185.000,- i 2016. Dersom aktiviteten på de kommunale kaiene blir lik 2015, kan vi klare å oppfylle dette inntektsbudsjettet, men det er svært usikkert.

Vedlegg:
Utkast til gebyrregulativ bruk av kommunale kaier

Forslag til betalingsregulativ for bruk av kommunale kaier i Steigen kommune

Gyldig fra 1.1.2016

1. Generelt

Alle priser og avgifter er eks. mva.

1. Anløpsavgift

1.1 Beregningsgrunnlag

Anløpsavgiften beregnes etter fartøyets bruttotonnasje (BT). For fartøyer som ikke er målt eller har gyldig målebrev, fastsetter Steigen kommune fartøyets tonnasje ved skjønn.

2.2 Standardsatser

Anløpsavgift betales en gang per anløp. Pris som fremgår av tabell nedenfor gjelder for et døgn. Minsteavgift settes til kr 150/døgn.

Anløpsavgift

	Størrelse, BT	Sats pr BT	Sum intervall	Sum akkumulert
For de første	300	kr. 0,57	kr. 171	kr. 171
For de neste	300	kr. 0,45	kr.135	kr. 306
For de neste	600	kr. 0,41	kr. 246	kr. 552
For de neste	800	kr. 0,29	kr. 232	kr. 784
For de neste	1000	kr. 0,25	kr. 270	kr. 1054
For de neste	2000	kr. 0,18	kr.500	kr. 1554
For de neste	5000	kr. 0,13	kr. 900	kr.2454
For de neste	10 000	kr. 0,13	kr. 1300	kr. 3754
Alt over	20 000	kr. 0,13		

2. Varevederlag

Sand og grus	8	kr pr tonn
Stålprodukter	12	kr pr tonn
Tømmer	17	kr per tonn(3m³ = 1 tonn)
Container	11	kr pr m³ containervolum
Gravem/betongbiler	250	kr per enhet

4. Utleie av kommunalt havneområde

Utleie av havneområde til lager settes til kr 20 pr. m² for kaiplate og 10 kr m² for tilstøtende havneområde. Prisene gjelder per måned. For lagring lenger enn 6 mnd, gjøres egne avtaler.

5. Betaling av avgifter

Den enkelte båt/entreprenør/annen bruker av kai er selv ansvarlig for å ta kontakt med kommunen og oppgi nødvendig informasjon som danner grunnlag for faktura.

VEIADRESSER I STEIGEN

Saksbehandler: Gjermund Laxaa Arkiv: L32
Arkivsaksnr.: 13/413

Saksnr.:	Utvalg	Møtedato
5/16	Steigen formannskap	27.01.2016

Forslag til vedtak:

1. Steigen formannskap fastsetter vei-og områdenavn i henhold til **tabell 1**(kommunale og private veier)og **tabell 2** *(*områdenavn)
2. Steigen formannskap tilrår at Nordland Fylkeskommune fastsetter veinavnene i henhold til **tabell 3** (fylkeskommunale veier)

Tabell 1. Kommunale og private veier i Steigen kommune.

Engeløya	**Skjelvareid-Bogøy-Holkestad**	**Skjelvareid-Forsan**	**Botn - Helnessund**	**Botn - Saga**
Veinavn	**Veinavn**	**Veinavn**	**Veinavn**	**Veinavn**
Bergsjyveien	Vinsnesveien	Øvre Holmvåg	Åsjordvatnet	Nordfoldvatnet
Bergsdalen	Bogveien	Hamnvika	Brennvikveien	Øvergården
Vikveien	Dyrvikhågen	Skranstadveien	Steinsvika	Bakken
Mølleskog	Kalvgjerdet	Forsanveien	Tømmeråsen	Kalvdalen
Sandvågen	Jensvikhågen		Kirkeveien	Gjerbakken
Nygårdsveien	Nordhøgda	**Leinesfjord-Botn**	Sandoddveien	Hestvikneset
Slåttlia	Skånlandsveien*	**Veinavn**	Langhågen	Alvnesveien*
Prestegårdsveien	Markveien	Hellvikveien	Myran	Finnjordveien
Vågsveien	Lilandsveien	Vikranveien	Oterstien	Laksåvassveien
Røssøyveien	Kvalnes	Øyra	Klokkarveien	Sagveien
Bøsjyveien		Eldridhågen	Hamneveien	
Aksla	**Leinesfjord-Nordskot-Skjelvareid**	Einvollen	Nesset	**Nordfold - Laukvik**
Bøveien	**Veinavn**	Kleivan	Steingården	**Veinavn**
Brunesveien	Småtindveien	Storvikhågen	Sørsida	Åbornesveien
Hammar	Furulund	Pinstranda		Sandsetveien
Storsæter	Øverliveien	Myklebostad		Breivikveien
Røtnesveien*	Alpøyveien	Sommernesveien		Vallodden
Haugsveien	Båtbergveien	Marhaugveien		Segelsteinveien

	Lisjvikveien	Allmenningsvatnet		
	Gjerdhågen			
	Naustnesveien			

*parsellen omfatter både kommunal-og fylkesvei

Tabell 2. Områdenavn

Områdenavn			
Straumfjorden	Stavfjorden	Hjartøya	Lauvøya
Storvatnet	Vinkfjorden	Brennsund	Burøya
Lommeren	Sandbakken	Lundøya	Grøtøya
Nøtnes	Heldal	Alsvikveien	Mannshausen
Bjørsvika	Vinkenes	Vikmarka	Måløya
Hopvassveien	Brattfjorden	Grønvika	Husøya
Ånderbakken	Mulen	Oksøya	
Stavnes		Øksnes	

Tabell 3. Fylkeskommunale veier i Steigen kommune.

Engeløya	**Leinesfjord-Nordskot-Skjelvareid**	**Leinesfjord-Botn**	**Botn - Saga**
Veinavn	**Veinavn**	**Veinavn**	**Veinavn**
Ålstadveien	Ågotskardet	Leinesfjordveien	Nordfoldveien
Engeløyveien	Knedalsveien	Botnveien	Alvnesveien*
Røtnesveien*	Saursveien		
	Nordskotveien	**Botn - Helnessund**	**Nordfold-Laukvik**
Skjelvareid-Bogøy-Holkestad		**Veinavn**	**Veinavn**
Veinavn	**Skjelvareid-Forsan**	Åsjordveien	Foldstrandveien
Bogøyveien	**Veinavn**	Leinesveien	
Skånlandsveien *	Steigenveien	Helnesveien	
Skotsfjordveien			
Holkestadveien			

*parsellen omfatter både kommunal-og fylkesvei

Saksutredning:

Kort bakgrunn

Steigen kommune vedtok i møte 20.06.13 (**sak 17/13**) å etablere et eget prosjekt med innføring av veiadresser i kommunen. Prosjektet skal være fullført i løpet av 2015. Det ble samtidig etablert en prosjektgruppe som har som hovedansvar å drive prosjektet videre i

samsvar med vedtatte formål og retningslinjer. Kommunens adresse-og navnemyndighet er **delegert til formannskapet.**
Hovedformålet med et veiadressesystem er at det skal bli **lettere å finne fram**. Spesielt viktig er dette for nødetatene (Brann, Ambulanse,Politi).

Prosessen

Prosjektet har følgende hovedfaser:

1. Inndeling av adresse/veiparseller
2. Forslag til navn på adresse/veiparsellene
3. Høringsprosess/Navnesak
4. Vedtak av vei-og områdenavn
5. Tildeling av adresse
6. Skilting

Etter vedtaket i kommunestyret gikk prosjektgruppa i gang med å arbeide fram et forslag til vei-og områdeinndeling, med tilhørende navneforslag. Dette arbeidet ble gjort med utgangspunkt i vedtatte formål og retningslinjer.
Arbeidsgruppas forslag ble sendt ut på høring 07.02.14, med høringsfrist 20.03.14. Forslaget ble sendt ut til lag og foreninger i hele kommunen. I tillegg ble saken lagt ut på kommunens hjemmeside og på servicetorget. Saken ble også dekt av lokalavisa og Avisa Nordland. Flere i arbeidsgruppa deltok på grendelagsmøter for å informere om saken.
Engasjementet var stort, og en fikk inn svært mange uttalelser på forslagene. En god del var konkrete endringsforslag, mens mange uttalelser påpekte betydningen av å etablere et adresseringssystem som samtidig ivaretar folks identitetsfølelse. Arbeidsgruppa foretok en grundig gjennomgang av innspillene, og en del endringer ble gjort med bakgrunn i disse. Det nye forslaget ble balansert så godt som mulig, uten å fravike hovedformålet: D**et skal bli lettere å finne fram**. (*Vedlegg 1.-oppsummering av uttalelsene*).
Det endelige forslaget var opp til politisk behandling i formannskapet 03.06.14). Forslaget ble enstemmig vedtatt med et endringsforslag(*Vedlegg 2-sak 20/14*).
Etter dette(16.06.14)ble forslag til vei-og områdeinndeling sendt til **behandling i Språkrådet**. I etterkant kom det inn to klager som ble behandlet av formannskapet 16.09.14 *(Vedlegg 3--sak 21/14).*
Kommunen mottok Språkrådets tilråding på foreslåtte veinavn 19.01.2015*(Vedlegg 4-Språkrådets tilråding)*. Språkrådets tilbakemelding var grundig og omfattende. Skrivemåten på de fleste veinavnene var etter deres mening greie. Det ble ansett som positivt at kommunen i stor grad har valgt å benytte eksisterende stedsnavn, da dette er med på å sørge for at gamle stedsnavn fortsatt blir brukt.
I etterkant av Språkrådets tilbakemelding hadde arbeidsgruppa møte, og en innstilte på noen endringer på det opprinnelige forslaget på vei-og områdenavnene. Dette er oppsummert i følgende tabell:

Engeløya

Veinavn	Tilråding fra Språkrådet/Stedsnavntjenesten	Arb.gruppas innstilling
Bergsjyen	Bergsjyveien	Bergsjyveien

Sandvåg	Sandvågen	Sandvågen
Festningsveien *	Bøsjyveien	Bøsjyveien
Brunesveien	Navnesak	**Navnesak**
Hammer	Navnesak	**Navnesak**
Storsæter	Navnesak	**Navnesak**

*Etter klage ble forslaget Festningsveien endret til Bøsjyveien

Skjelvareid – Bogøy-Holkestad

Veinavn	Tilråding fra Språkrådet/Stedsnavntjenesten	Arb.gruppas innstilling
Bogenveien	Bogveien	Bogveien
Toppen	Jensvikhågen	Jensvikhågen
Markaveien	Markveien	Markveien

Leinesfjord-Nordskot-Skjelvareid

Veinavn	Tilråding fra Språkrådet/Stedsnavntjenesten	Arb.gruppas innstilling
Kammenveien	Kamveien/Kamsveien	**Ågotskardet ***
Båtberget	Båtbergveien	Båtbergveien
Lisjvikveien	Navnesak	**Navnesak**
Furulund	Bjerkås ,Snøselva	Holder på Furulund.
Gammelveien	Øverliveien	Øverliveien

*Nytt forslag fra arb.gruppa: Ågotskardet i stedet for Kammenveien-

Skjelvareid - Forsan

Veinavn	Tilråding fra Språkrådet/Stedsnavntjenesten	Arb.gruppas innstilling
Steigenveien*	Ny parsellinndeling/navnesak	**Navnesak**
Øvre Holmvåg	Holmvåg, Holmåk	**Navnesak**
Hamnvikveien	Hamnvika	Hamnvika
Skranstadveien	Navnesak	**Navnesak**
Forsanveien	Navnesak	**Navnesak**

*Steigenveien-Språkrådet tilrår ny parsellinndeling- tas ikke til etterretning

Leinesfjord -Botn

Veinavn	Tilråding fra Språkrådet/Stedsnavntjenesten	Arb.gruppas innstilling
Eldridhågen	Navnesak	**Navnesak**

Kleivanveien	Kleivan	Kleivan
Sommernesveien	Navnesak	**Navnesak**
Marhaugvassveien	Allmenningsvatnet	Allmenningsvatnet

Botn – Helnessund

Veinavn	Tilråding fra Språkrådet/Stedsnavntjenesten	Arb.gruppas innstilling
Sørsia	Sørsida	Sørsida
Helnessund	Helnessundet	Helnesveien
Steingården	Åkervikveien	**Navnesak**
Kirkeveien	Navnesak	**Navnesak**
Klokkerveien	Klokkarveien	Klokkarveien
Havneveien	Hamneveien	Hamneveien
Nesset	Navnesak	**Navnesak**

Botn – Alvenes

Veinavn	Tilråding fra Språkrådet/Stedsnavntjenesten	Arb.gruppas innstilling
Nordfoldvassveien		Nordfoldvatnet*
Gjerbakken	Navnesak	**Navnesak**
Hestviknes	Hestvikneset	Hestvikneset
Alvenesveien	Alvnesveien	Alvnesveien

*Nytt forslag fra Arb.gruppa. Samsvarer med Allmenningsvatnet

Korsveien Nordfold – Laukvik

Veinavn	Tilråding fra Språkrådet/Stedsnavntjenesten	Arb.gruppas innstilling
Follstrandveien	Foldstrandveien	Foldstrandveien
Nerveien	Ytterkleivveien/Sommarnesveien	**Breivikveien***
Ågebakken	Vallodden	Vallodden
Segelsteinveien	Navnesak	**Navnesak**

*Nytt forslag fra arb.gruppa **Breivikveien** i stedet for Nerveien

Områdenavn

Veinavn	Tilråding fra Språkrådet/Stedsnavntjenesten	Arb.gruppas innstilling
Straumfjord	Straumfjorden	Straumfjorden

Bjørsvik	Bjørsvika	Bjørsvika
Ånderbakk	Ånderbakken	Ånderbakken
Stavfjord	Stavfjorden	Stavfjorden
Vinkfjorden	Navnesak	**Navnesak**
Sandbakk	Sandbakken	Sandbakken
Heldal	Navnesak	**Navnesak**
Vinkenes	Navnesak	**Navnesak**
Brattfjord	Brattfjorden	Brattfjorden
Hjertøy	Hjartøya	Hjartøya
Vikmark	Vikmarka	Vikmarka
Grønnvik	Grønvika	Grønvika
Lauvøy	Lauvøya	Lauvøya

Det ble videre tilrådt navnesak for 18 av de foreslåtte veinavnene. Kommunen tok tak i dette, og det ble reist navnesak for å få fastsatt skrivemåten på disse veinavnene 15.06.15. Dette ble kunngjort gjennom annonser i Lokalavisa og AN. I tillegg ble saken oversendt 9 grendelag/foreninger i kommunen. Høringsfristen gikk ut 01.08.15, og det kom inn to innspill. Et fra Dyping Grendelag, og et fra Steigen Bygdekvinnelag *(Vedlegg 5-Navnesakprosessen).*
Dyping Grendelag støtter navneforslaget fra Steigen kommune-**Steigenveien**- på veiparsellen fra Skjelvareidkrysset til Steigentunellen. **Arbeidsgruppa støtter dette.**
Steigen Bygdekvinnelag mener at Brunesveien skal skrives med to n'er-Brunnesveien, og mener dette samsvarer bedre med muntlig uttale her på stedet. Skrivemåten vil da vise til en link til den opprinnelige betydningen av ordet «rand eller kant». **Arbeidsgruppa ønsker å holde på Brunesveien** som skrivemåte, da Brunes er en innarbeid og godkjent skrivemåte på stedet.
Videre mener de at Hammer bør skrives som Hammar, da denne skrivemåten samsvarer med muntlig uttale av navnet. Skrivemåten samsvarer også med navnet på bruket.
Arbeidsgruppa støtter dette. Hammar er i følge Stedsnavntjenesten godkjent skrivemåte på et bruk.
De mener også at gammel skrivemåte på Storsæter må beholdes. Skrivemåten samsvarer med muntlig uttale. **Arbeidsgruppa støtter dette,** selv om Språkrådet i sin høringsuttalelse på forslagene til veinavn tilrår Storseter som skrivemåte.
I forbindelse med navnesaken kom det ikke tilbakemelding fra Språkrådet

Arbeidsgruppa innstilling på veinavnene det er reist navnesak på er som følger:

Område	**Veinavn**
Engeløya	**Brunesveien, Hammar, Storsæter**
Leinesfjord-Nordskot-Skjelvareid	**Lisjvikveien**

Skjelvareid–Forsan	**Steigenveien, Øvre Holmvåg**
Leinesfjord-Botn	**Eldridhågen, Sommernesveien**
Botn-Helnessund	**Steingården, Kirkeveien, Nesset**
Botn-Alvenes	**Gjerbakken**
Nordfold-Laukvik	**Segelsteinveien**
Områdenavn	**Vinkfjorden, Heldal,Vinkenes**

Steigen kommune har gjennomført en grundig og forsvarlig prosess på veinavnene, og en har nå et godt grunnlag for å fatte endelige vedtak. I henhold til § 5 i **Stadnamnloven** er det kommunen som fastsetter skrivemåten på de kommunale veiene, men det er fylkeskommunen som fastsetter veinavnene på fylkeskommunale veier.

Lovverk

- **Matrikkelloven**
- **Stadnamnloven**

Med tilhørende forskrifter

Vedlegg:

1. Høringsuttalelser –Forslag til parsellinndeling og navneforslag –Oppsummering
2. Sak 20/14-Steigen formannskap
3. Sak 21/14-Steigen formannskap
4. Språkrådets tilråding
5. Navnesakprosessen - Steigen kommune
6. Kart over vei/områdeinndeling

INTERKOMMUNALE EIERSTRATEGIER I SALTEN - 2. GANGS BEHANDLING

Saksbehandler:	Roy Hanssen	Arkiv: 026
Arkivsaksnr.:	14/963	

Saksnr.:	**Utvalg**	**Møtedato**
6/16	Steigen formannskap	27.01.2016

Forslag til vedtak:

Steigen kommunestyre slutter seg til de interkommunale eierstrategier for Salten, med de endringer som er foreslått av Salten Regionråd.

Saksutredning:

Salten Regionråd har utarbeidet et utkast til felles strategi for samarbeid og eierstyring for kommunene i Salten. Arbeidet har sin bakgrunn i et vedtak i representantskapet i IRIS, men også etter et ønske fra de enkelte kommuner både politisk og administrativt. Rådmannsutvalget i Salten har på vegne av regionrådet hatt ansvar for arbeidet som har ledet frem til vedlagte dokument. Vibeke Resch-Knudsen har vært leid inn (etter forutgående anbud) for å utarbeide utkastet.

Dokumentet ble behandlet i Regionrådets møte 5 juni 2014 og ble deretter oversendt de enkelte kommuner i Salten for behandling. I sak 44/14, møte 6. november 2014, behandlet kommunestyret i Steigen saken og vedtok en rekke endringer i det opprinnelige forslaget.

Saken ble deretter returnert Regionrådet til behandling og det fremkom da at flere kommuner hadde vedtatt endringer i strategien, hvilket medførte at Regionrådet ikke kunne avslutte behandlingen av saken. Endringene var i hovedsak knyttet til spørsmålet om antall deltakere i representantskapet, eventuelt å samarbeide etter § 27 i framtiden og hvilke prinsipp som skal legges til grunn for finansiering av de interkommunale selskapene.

Bakgrunn:

Arbeidsutvalget i Regionrådet fattet 17 april 2015 et vedtak om å «nedsette et politisk forhandlingsutvalg bestående av ordførerne i Bodø, Fauske, Meløy og Sørfold kommuner. Forhandlingsutvalget gis mandag til å utarbeide et endringsforslag basert på de vedtak som er gjort i kommunene. Leder av rådmannsgruppa er sekretær for utvalget».

Arbeidsutvalget gjennomførte sitt arbeide i mai måned 2015 og kunne til Regionrådets møte 4. og 5 juni legge frem et samordnet forslag til endringer.

I Regionrådets møte 4-5 juni 2015 ble det i sak 21/15 fattet et enstemmig vedtak hvor Regionrådet sluttet seg til de endringer som forhandlingsutvalget var kommet med. Saken ble

Historikk

Saken startet ved at representantskapet i IRIS beslutter utarbeidelse av eierstrategier for selskapet.

Etter en oppstart i arbeidet blir det bestemt at arbeidet skulle overtas av Regionrådet og at rådmenn i de 9 kommunene får ansvaret for saksutredningen

Regionrådet fatter i 2012 en beslutning om å opprette et prosjekt for utarbeidelse av en eierstrategi for de interkommunale selskapene. Prosjektets del I skal kartlegge og vurdere de ulike samarbeidene.

Gjennom en anbudskonkurranse ble advokat Vibeke Resch-Knudsen engasjert i 2013 til å kartlegge og anbefale videre tiltak mht de interkommunale selskap og samarbeider

I 2013 fremlegger advokat Vibeke Resch-Knudsen konklusjonene fra del I av rapporten. I Regionrådets behandling vedtas det å fortsette med del II av arbeidet med den hensikt i å rydde opp i uklarheter mht organisasjonsform, finansiering mv i samarbeidene.

Som del av dette utarbeides det et forslag til en eierstrategi som skal være felles for de 9 kommunene og omfatte alle selskap og samarbeid i regionen.

I forslaget til eierstrategier ligger det 13 viktige prinsipielle forhold som alle kommunestyrene må fatte vedtak på før den felles eierstrategien kan implementeres i fellesskapet.

Forslaget til eierstrategi samt et drøftingsnotat ble behandlet i Regionrådet i juni 2014 og ble deretter oversendt kommunene for behandling.

Etter behandling i kommunene ble det klart at kommunene hadde fattet ulike vedtak mht de grunnleggende forhold i eierstrategien.

Regionrådet har gjennom et politisk forhandlingsutvalg kommet frem til et felles forslag som Regionrådet ber kommunene vedta.

deretter oversendt kommunene for behandling/tilslutning. Etter behandling i kommunene må saken returneres Regionrådet for endelig sluttbehandling

Vurdering:

Det vises til tidligere sak 44/14 med rådmannens kommentarer til de enkelte punkter i strategien.

I de påfølgende punkter er endring markert med understrekning. Når saken behandles må man ta utgangspunkt i sak 44/14 med rådmannens forslag til vedtak og kommunestyrets endelige vedtak.

Rådmannen beklager at det har tatt tid før at saken blir forelagt kommunestyret til ny behandling, og har forståelse for noen områder oppfattes som noe komplekse. Samtidig har dette vært en langvarig prosess som nå må avsluttes med et vedtak i kommunestyrene. Rådmannen anbefaler derfor sterkt at kommunestyret slutter seg til de endringer som nå fremlegges.

Ettersom saken har tatt noe tid vil rådmannen kort repetere sakshistorikken

1. **Prinsipper for styring av samarbeid**; prinsippene åpenhet, forutsigbarhet, effektivitet og tjenesteproduksjon i et langsiktig perspektiv legges til grunn for styring av samarbeidene/selskapene i Salten. <u>Ingen endringer fra kommunestyrets opprinnelige vedtak</u>

2. **Finansieringsmodell**; I opprinnelig vedtak fra kommunestyret ønsket kommunestyret en finansieringsmodell basert på fordeling av kostnader pr innbygger. Etter behandling i Regionrådet er det enighet om: <u>Målsettingen med dette prinsippet må være forutsigbarhet, samt det å finne en mest mulig rettferdig finansieringsmodell som alle kommunene kan være med på.</u>

   <u>Følgende legges til grunn i valg av finansieringsmodell:</u>
   - <u>grunnfinansiering</u>
   - <u>innbyggertall</u>
   - <u>nytteverdi</u>

Valg av finansieringsmodell kan gis tilbakevirkende kraft.

3. **Vedtekter og selskapsavtaler**; Etter behandling i Regionrådet er det enighet om: Innholdet i vedtekter og selskapsavtaler reguleres gjennom norsk lov. Dette legges til grunn i de tilfeller hvor det skal gjøres endringer i vedtekter eller selskapsavtaler.

   Følgende ordlyd
   "Dersom selskapsavtalen eller vedtektene er til behandling i kommunestyrene gjelder følgende ordning: Likelydende vedtak i 2/3 av kommunene er bestemmende. Den eller de kommuner som har et vedtak som avviker fra dette, må behandle avtalen på nytt. Alternativene blir da enten å gjøre et likelydende vedtak som flertallet eller tre ut av samarbeidet. Kommuner over 10 000 innbyggere har som kommunestyrer dobbeltstemme i denne ordningen"

4. **Informasjon**; på kommunenes hjemmesider skal det være lenker til de interkommunale virksomhetenes hjemmesider. Offentlige rapporter, meldinger og andre dokumenter skal være tilgjengelig der. Ingen endring

5. **Antall deltakere i representantskapet**; kommunestyret vedtok at dagens ordning skulle videreføres. Etter behandling i Regionrådet er det enighet om: Til selskapenes representantskap velges det 2 representanter, 1 fra posisjon og 1 fra opposisjon fra hver kommune med tilstrekkelig antall varamedlemmer i rekke.
   Ordfører avgir stemme på vegne av kommunen.

6. **Kontaktpersoner i kommunene**; for IKS'ene er det rådmannen som er kontaktperson, mens for øvrige samarbeid oppnevnes det kontaktpersoner innenfor det faglige virkeområde i kommunen til vedkommende. Ingen endring

7. **Honorar styremedlemmer**; retningslinjer (beskrevet i felles strategi for samarbeid og eierstyring side 11) for honorar for styremedlemmer ligger til grunn for styreverv i IKS'ene. Ingen endring

8. **Eierstrategi for hvert enkelt selskap;** kommunene forutsetter at alle selskapene selv utarbeider en konkret eierstrategi som behandles i styrende organer og forankres i eierorganet. Det forutsettes at forslagene til eierstrategi oversendes kommunene individuelt for uttalelse. Etter behandling i Regionrådet er det enighet om at punktet tas ut av eierstrategiene.

9. **Samarbeide etter kommunelovens § 27**; Det opprettes ikke nye samarbeid etter hjemmel i kommunelovens § 27 mellom kommunene i Salten. Det anbefales at de ulike samarbeidene (§ 27) pålegges å gjennomgå sin egen virksomhet med bakgrunn i den fremlagte rapport og komme tilbake til Regionrådet med en anbefaling for sin egen fremtidige organisering. Etter behandling i Regionrådet er det enighet om: Samarbeid etter kml. § 27 skal i fremtiden ikke brukes mellom kommunene i Salten.

10. **Forholdet mellom IRIS Salten og Regionrådet**; vedtektene for IRIS endres slik at utviklingsoppgaver i fremtiden tilligger Regionrådet. Etter behandling i Regionrådet er det enighet om følgende: Punktet tas ut av eierstrategiene.

11. **IRIS-fondet**; representantskapet i IRIS gjennomgår fondets retningslinjer med bakgrunn i den rapport som er fremlagt regionrådet. Representantskapet anmodes om å vurdere fondets retningslinjer og organisering av fondet. Ingen endring

12. **Regionrådets rolle**; Regionrådet er et samarbeidsorgan uten formell myndighet som kan binde opp kommunene. Regionrådets rolle må gjennomgås i sammenheng med drøftinger om kommunestruktur. Uavhengig av prosessen bør både regionrådet selv og kommunestyrene diskutere de prinsipielle retningslinjer for regionrådets rolle. Etter behandling i Regionrådet er det enighet om følgende: Punktet tas ut av eierstrategiene.

13. **Nordlandsmuseet (forholdet til stiftelser);** intet forslag til vedtak. Etter behandling i Regionrådet er det enighet om: Tas ut av eierstrategiene da stiftelser eier seg selv.

Vedlegg: Felles strategi for samarbeid og eierstrategi, Salten regionråd.

SALTEN REGIONRÅD

FELLES STRATEGI FOR SAMARBEID OG EIERSTYRING

FOR KOMMUNENE: BODØ, FAUSKE, MELØY, SALTDAL, STEIGEN, GILDESKÅL, SØRFOLD, HAMARØY OG BEIARN

Utkast 2

21.05.2014

ÅPENT, FORUTSIGBART, EFFEKTIVT OG LANGSIKTIG

Salten kommunene legger denne strategien til grunn ved styring av samarbeid og selskaper i Salten. Denne strategien er en del av kommunenes egne eierskapsmeldinger og retter seg mot kommunestyrene, eierrepresentantene og styrene. Eierstrategien er utarbeidet med tanke på å øke det politiske engasjement, legge felles føringer og sikre nødvendig handlingsrom for styring av de interkommunale selskapene og samarbeidene i Salten. Eierstrategien skal forelegges nye eierrepresentanter i selskapenes eierorgan samt styremedlemmer før de blir forespurt om å ta verv.

INTERKOMMUNALE SAMARBEID I SALTEN **2**

SAMARBEIDENE I SALTEN 2
DEMOKRATISK LEGITIMITET 2
FELLES SAMARBEIDS- OG EIERSTRATEGI 2
PRINISPPER FOR SAMARBEIDENE I SALTEN 2

RUTINER I LIVSSYKLUSEN TIL SAMARBEID OG SELSKAPER **3**

POLITISK SAKSBEHANDLING I FORKANT AV UTSKILLELSE 4
VALG AV ORGANISASJONSFORM 4
VALG AV FINANSIERINGSMODELL 4
BUDSJETTRUTINER 4
JURIDISKE RAMMER; VEDTEKTER OG SELSKAPSAVTALER 5
INFORMASJON OM SELSKAPER OG SAMARBEID 5

SELSKAPSSTYRING **6**

FOLKEVALGT OG EIERROLLEN 6
OBLIGATORISK OPPLÆRING AV FOLKEVALGTE 7
ROLLEAVKLARING I SELSKAPSSTYRING 7
EIERSTRATEGI FOR HVERT ENKELT SELSKAP 8
MØTER OG MYNDIGHET 9
STYRET 10
STYRERS ANSVAR 12
EVALUERING, REVISJON OG KONTROLL 14

VEDLEGG TIL EIERSTRATEGIEN **15**

VEDLEGG 1: JURIDISKE RAMMER FOR EIERSTRYRING 15
VEDLEGG 2: FORSLAG TIL RUTINER VED ETABLERING AV NYE SAMARBEID 21
VEDLEGG 3: FORSLAG TIL FINANSIERINGSMODELLER 23
VEDLEGG 4: FORSLAG TIL BUDSJETTRUTINER 24
VEDLEGG 5: UTKAST TIL TEMA FOR EIERSTRATEGIER I ENKELTSELSKAPER 25
VEDLEGG 6: UTKAST TIL RETNINGSLINJER FOR VALGKOMITÉ 29

INTERKOMMUNALE SAMARBEID I SALTEN

SAMARBEIDENE I SALTEN

Kommunene i Salten samarbeider på en rekke tjenesteområder og samarbeidene er ulikt organisert.

Noen av samarbeidene utfører lovpålagte tjenester for kommunene, mens andre yter tjenester som kun er et tilbud til innbyggerne. Kommunene deltar også i selskaper som tjener penger på sine tjenester og som kommer innbyggerne tilgode gjennom utdeling av utbytte til kommunene som eiere.

Felles for alle må være at de identifiseres med kommunene i Salten hva gjelder verdier og holdninger.

DEMOKRATISK LEGITIMITET

For kommunene i Salten er samarbeidene våre forankret i et mål om å sikre best mulig kvalitet for innbyggerne i regionen. Vi er bevisst på at vi sammen må forvalte fellesskapets ressurser på en måte som samsvarer med befolkningens oppfattelse av rett og galt. Dette handler om demokratisk legitimitet.

Vi er opptatt av at samarbeidene og selskapene vi deltar i har en kultur som samsvarer med Saltenkommunens mål og verdier. Både kommunene og samarbeidene våre bør derfor jevnlig og åpent diskutere etiske dilemmaer som oppstår når andre ivaretar kommunens oppgaver for innbyggerne.

Dette vil bidra til økt åpenhet i forhold til alle interessenter, og det bidrar til et mer effektivt og aktivt eierskap som sikrer demokratisk legitimitet.

FELLES SAMARBEIDS- OG EIERSTRATEGI

En felles strategi for styring av samarbeid og selskaper handler om forutsigbarhet. Både kommunen når de samarbeider om utførelsen av en tjeneste til innbyggerne, men også som eiere, kommunens representanter i selskapenes eierorgan og virksomhetene selv må ha mulighet til å innrette seg på slik måte at vedtatte prinsipper og gitte styringssignaler kan legges til grunn i en mer langsiktig strategi.

Dette er bare mulig når kommunene er tydelige på hva de vil med samarbeidene og selskapene.

Saltenkommunene vil fokusere på at samarbeidene skal gi en merverdi for innbyggerne i kommunene gjennom å utfordre samarbeidene og selskapene til å foreta jevnlige bruker/kundeundersøkelser.

PRINISPPER FOR SAMARBEIDENE I SALTEN

Det er særlig fire prinsipper som bør være styrende for samarbeidene i Salten:

Det skal praktiseres **åpenhet**, kommunene skal som eier være **forutsigbare** og det skal jobbes for størst mulig grad av **effektivitet** i tjenesteproduksjonen i et **langsiktig** perspektiv.

Se drøftingsnotat side 1, pkt. 1.

ÅPENHET

Åpenhet som en verdi knytter seg til eierne og selskapets linje i forhold til innbyggere, media, ansatte og omverden for øvrig og praktiseringen av offentlighetsloven.

For kommunen som eier, innebærer dette å sikre en åpen debatt om og forvaltning av forhold som gjelder samarbeidene og selskapene hvor etterprøvbarhet, likebehandling og transparens er sentralt.

Selskapet skal legge vekt på likebehandling av eierne ved at alle får samme informasjon.

For selskaper omfattet av offentlighetsloven innebærer det at rutiner for mulig innsyn skal tilrettelegges. Selskaper som har sin hovedvirksomhet innenfor forretning og som opererer i et marked, er ikke omfattet av offentlighetsloven. Så langt som mulig skal selskapene og forvaltningen av disse, praktisere åpenhet med mindre det gjelder konkurransemessige eller personalmessige spørsmål.

FORUTSIGBARHET

Kommuner skal være forutsigbare i sin eierstyring. Gjennom denne felles eierstrategien, eierstrategiene for enkeltselskaper og kommunenes eiermeldinger ønsker kommunene i Salten å være forutsigbare i sin styring av samarbeid og selskaper overfor samarbeidene selv, men også for innbyggerne i Salten.

EFFEKTIVT

Samarbeidene skal gi en merverdi for kommunene gjennom tjenester av god kvalitet til innbyggerne for lavest mulig pris. For kommunenes støttefunksjoner kan faglig samarbeid gjøre tjenesten bedre for kommunene.

Samarbeid skal evalueres av kommunene med jevne mellomrom for å vurder om de oppnår den effektivitet som eierne og brukerne/kundene ønsker.

LANGSIKTIGHET

Selskapene forvalter offentlige ressurser og er fristilt den kommunale forvaltningen. De økonomiske og tjenestemessige valgene selskapene tar på vegne av sine eiere, skal ha langsiktighet som bærebjelke. Dette innebærer at den langsiktige formålsoppnåelse skal prioriteres fremfor kortsiktig avkastning og ressursforvaltning.

RUTINER I LIVSSYKLUSEN TIL SAMARBEID OG SELSKAPER

Når kommuner skal samarbeide bør alle alternativer vurderes før det konkluderes med organisasjonsform og ev. finansieringsmodell for det konkrete samarbeidet. Det kan også tenkes at noen samarbeidsområder har synergieffekter som tilsier at de bør organiseres sammen.

Likeledes er det viktig å evaluere valgte organisasjonsform og finansieringsmodell etter en viss tid, slik at det er mulig å justere noe som ikke fungerer etter forventningene. Evalueringen bør være både fra et eier-, bestiller- og utførerperspektiv.

POLITISK SAKSBEHANDLING I FORKANT AV UTSKILLELSE

Administrasjonen skal gi politikerne en balansert saksutredning ved en eventuell utskilling av en virksomhet i et interkommunalt samarbeid.

Ved selskapsetablering er det viktig å skille mellom kommunens rolle som eier, myndighetsutøver og arbeidsgiver, da dette har betydning for eierstyringen.

Se vedlegg 2: Forslag til rutiner ved etablering av nye samarbeid.

VALG AV ORGANISASJONSFORM

Ved valg av organisasjonsform bør det foretas en politisk, juridisk og økonomisk avveining av organisasjonsformen opp mot formålet med samarbeidet.

Offentlig støtte og anskaffelsesregelverket kan sette grenser for hvordan kommuner organiserer sin virksomhet. Dette må avklares før etablering.

Stiftelser har ingen eiere, og er ingen egnet organisasjonsform for kommunal virksomhet.

VALG AV FINANSIERINGSMODELL

Ved vurdering av finansieringsmodell for interkommunale samarbeid skal det tas utgangspunkt i følgende alternative modeller:

a) Kostnader fordelt etter innbyggertall.
b) Kostnader fordelt etter innbyggertall, men fordelt på intervaller med synkende beløp ut fra økende innbyggertall.
    - *Differensiering av pris avhengig av innbyggertall, innehar en fordeling av grunnkostnadene på deltakerkommunene.*
c) Likt grunnbeløp for alle deltakerkommuner.
d) Differensiert grunnbeløp for deltakerkommuner.
    - *Grunnbeløpet må ta høyde for kriterier i rammetilskuddet som slår svært ulikt ut for de enkelte kommunene.*
e) Etter uttak av tjenester.
    - *Uttak av tjenester betales til fulle av den enkelte kommune, inkludert overheadkostnader.*

Se vedlegg 3: Ulike modeller for finansiering av samarbeid.

Se drøftingsnotat side 1, pkt. 2.

BUDSJETTRUTINER

Det er viktig med forutsigbarhet og god dialog mellom samarbeidene og deltakerkommunene ved innarbeiding av samarbeidenes budsjett i kommunenes egne budsjetter.

Det er derfor utarbeidet rutiner for dialog mellom Regionrådet, rådmannsutvalget og samarbeidene.

Dersom det er behov for det, kan rådmannsutvalget også gjennomføre en samlet budsjettkonferanse for de interkommunale samarbeidene hvor tema er budsjettene i kommunene og i samarbeidene. Dette må da gjennomføres etter at rådmennenes budsjettforutsetninger er vedtatt i Regionrådet.

Se vedlegg 4: Forslag til budsjettrutiner

JURIDISKE RAMMER; VEDTEKTER OG SELSKAPSAVTALER

Kommuneloven har regler om hva vedtekter for interkommunale samarbeid etter kommuneloven må inneholde. Likeledes regulerer IKS-loven, aksjeloven og samvirkeloven hva selskapsavtaler og vedtekter må inneholde.

For samarbeid og selskaper etablert av Saltenkommunene skal vedtektene og selskapsavtalene holde seg så langt inntil minimum som det følger av den aktuelle lov.

Selskapsavtaler og vedtekter skal likevel uformes slik at det gis rom for en strategisk utvikling av samarbeidet, uten å måtte endre dokumentet. Om et selskap skal kunne operere i et marked, må konkurransevilkårene fremkomme.

ENDRINGER I DE JURIDISKE RAMMENE

Endring av minimumsinnhold i vedtekter for samarbeid etter kommuneloven og interkommunale selskaper etter IKS-loven, krever likelydende vedtak i alle kommunestyrer i de deltakende kommunene.[1] Dette kan ikke delegeres til andre.

Endring i vedtekter for selskaper kan gjøres av selskapets eierorgan.

Dersom selskapsavtalen eller vedtektene er til behandling i kommunestyrene, gjelder følgende ordning:

Likelydende vedtak i 2/3 av kommunene er bestemmende. Den eller de kommuner som har et vedtak som avviker fra dette, må behandle avtalen på nytt. Alternativene blir da enten å gjøre et likelydende vedtak som flertallet eller tre ut av samarbeidet. Kommuner over 10 000 innbyggere har dobbeltstemme i denne ordningen.

Endring av eierstrategier for enkeltselskaper foretas av selskapets eierorgan.

Se drøftingsnotat side 1, pkt. 3.

INFORMASJON OM SELSKAPER OG SAMARBEID

På kommunenes hjemmesider skal det være lenker til de interkommunale virksomhetenes hjemmesider. Offentlige rapporter, meldinger og andre dokumenter skal være tilgjengelig der.

Se drøftingsnotat side 2, pkt. 4.

[1] Se kml. §§ 27 og 28-1 e) og IKS-loven § 4.

SELSKAPSSTYRING

FOLKEVALGT OG EIERROLLEN

Kommunalt eide selskaper utfører viktige samfunnsmessige tjenester og forvalter betydelig kapital og infrastruktur. Det er viktig at folkevalgte er bevisst sin rolle som eier, for det er gjennom eierstyringen kommuner har mulighet til å påvirke selskapers rammer og handlingsrom.

Som folkevalgt utøver du politikk. Det handler om fordeling av goder og byrder for innbyggerne i din kommune. Det innebærer at mål blir satt, prioriteringer ordnet, verdier fordelt og virkemidler valgt og anvendt.

> *"I folkets tjeneste", er for meg en parole med mening. Den uttrykker at jeg i folkevalgtrollen står til tjeneste for, og er i løpende dialog med, de mennesker som har valgt meg. Dette er en toveis-kommunikasjon: på de ene siden forteller jeg om de saker som er til behandling i folkevalgte organer, for derigjennom å få innspill fra de som har meninger om, og berøres av, beslutningene. Men vel så viktig er å få innspill om de saker som ikke står på dagsorden, og som burde vært reist. I ombudsrollen får jeg mange slike henvendelser, og jeg står til disposisjon.»*
>
> Ivar Johansen, bystyremedlem i Oslo

Selskaper eid av kommuner er indirekte politisk styrt. Det vil si at kommunene eier gjennom deltakelse i selskapets eierorgan. Folkevalgte skal derfor ikke utøve ombudsrollen i forhold til kommunale oppgaver som er skilt ut i egne selskaper.

Rent juridisk, utøves eierstyring kun ved deltakelse i møter i selskaper eierorgan; generalforsamlinger for aksjeselskap, representantskap for interkommunale selskaper (IKS) eller årsmøter for samvirkeforetak.

> ***IKS-loven § 7, 1. ledd:***
>
> ***Deltakerne utøver sin myndighet i selskapet gjennom representantskapet. Representantskapet er selskapets øverste myndighet og behandler selskapets regnskap, budsjett og økonomiplan og andre saker som etter loven eller selskapsavtalen skal behandles i representantskapet.***
>
> ***Ot.prp. 53 (1997-1998):***
>
> ***Første ledd første punktum fastslår at deltakerne utøver sin myndighet i selskapet gjennom representantskapet. Bestemmelsen innebærer at deltakerkommunene på grunnlag av deltakerforholdet ikke kan utøve noen myndighet i selskapet på annen måte enn gjennom sine representanter i representantskapsmøter.***

Kommunens eierstyring bør derfor skje i politiske fora og utøves på grunnlag av skriftlige retningslinjer og fastsatte rammer som er vedtatt av de folkevalgte.

Den enkelte folkevalgte må utenom dette forholde seg til flertallsvedtak, fordi det i eierstyringen er kommunestyret som organ som utøver ansvarlig myndighet og fatter vedtak, ikke det enkelte medlem.[2]

Foruten noen forhold som etter IKS-loven må vedtas i kommunestyret, kan eierstyringen delegeres til formannskapet. [3] Det forutsettes uansett at kunnskap om eierstyring blir gitt til alle medlemmene i kommunestyrene i Salten.

Det vil si at utenom i møter i disse eierarenaene, utøver ikke folkevalgte eierrollen.

OBLIGATORISK OPPLÆRING AV FOLKEVALGTE

Alt. 1 (felles):

Det skal gjennomføre felles folkeopplæring innenfor eierskap og selskapsstyring i første del av valgperioden. I tillegg skal hver enkelt kommune sette temaet på dagsorden på en folkevalgtdag i løpet av valgperioden.

Alt 2 (hver kommune):

Kommunene skal gjennomføre folkevalgtopplæring innenfor eierskap og selskapsstyring i første del av valgperioden.

ROLLEAVKLARING I SELSKAPSSTYRING

I eierstyringen er det viktig å skille mellom roller, oppgaver og ansvar. Det er viktig å ha klart for seg hvordan eierstyring utøves gjennom felles forståelse av begrepene:

Er dette noe kommunene kan bli enige om?

Folkevalgte i eierrollen	Den enkelte folkevalgte eller partigrupper har ingen direkte instruksjonslinje til selskapet eller representanter i det utøvende eierorganet. Saker som ønskes tatt opp, skal meldes som sak i kommunestyret på ordinær måte, etter en ev. forutgående diskusjon med kommunens eget eierorgan.
Kommunestyret	I enkeltsaker av prinsipiell eller av stor betydning, kan kommunestyret som kollegium og/eller formannskap instruere sin(e) representant(er) i eierorganet. Dette kan skje ved at representanten melder inn en sak til kommunens eget eierorgan i forkant av formannskaps-/kommunestyremøte eller at kommunens eget eierorgan melder saken inn etter forutgående samtale med representanten(e).
Kommunens administrasjon	Rådmannen og hennes/hans stab har ikke noen formell rolle i eierstyringen utenom rådmannens generelle ansvar for å påse

[1] Se kml. § 6.
[3] Se IKS-loven § 4.

	at de saker som legges fram for folkevalgte organer er forsvarlig utredet, og at vedtak blir iverksatt. Det vil være naturlig å knytte rådmannen opp til kommunens eget eierorgan, men dette beslutter den enkelte kommune i sin eiermelding.
Kommunens eget eierorgan	Kommunen kan selv etablere et utvalg, sekretariat eller utpeke én person som ivaretar kommunens samlede eierportefølje. Organet kan operere som sekretær for kommunestyret/formannskap i eierspørsmål, eller kan delegeres myndighet til å behandle kommunens eierspørsmål på vegne av kommunestyret.[4]
Utøvende eierorgan	All eierstyring skjer gjennom eierorganet (representantskap, generalforsamling eller årsmøte). De valgte representantene skal ivareta egen kommunes interesser gjennom aktiv deltakelse i selskapenes eierorgan. Eierorganet har som formål å sikre at eiers overordnede interesser blir ivaretatt i selskapet, formulere klare mål for selskapet og velge det rette styret.
Styret	Styret er ansvarlig for realisering av eiers mål og skal ivareta selskapets interesse. Styret representerer ikke enkelteierne, men selskapet. Styremedlemmene velges av det utøvende eierorgan, og det er ev. disse som har instruksjonsrett overfor styret og myndighet til å bytte ut styremedlemmer. Styrevervet er personlig og når særlige forhold foreligger kan styremedlemmer trekke seg fra vervet.

EIERSTRATEGI FOR HVERT ENKELT SELSKAP

Saltenkommunene skal sammen utforme en eierstrategi for hvert selskap de deltar i. Denne vil, sammen med selskapsavtalen eller vedtektene, være kommunenes styringsdokument i forhold til dette selskapet.

Formålet med eierstrategien er tredelt: Den gir eierne et godt verktøy til å styre selskapet, sikrer at selskapets formål etterleves og gir selskapet forutsigbare rammer for drift og utvikling.

Eierstrategien vil danne grunnlaget for selskapets strategi og synliggjør bakgrunnen for hvorfor kommunene eier selskapet.

Se vedlegg 5: Utkast til temaer for en eierstrategi.

Se drøftingsnotat side 3, pkt. 8.

[4] Det er noen saker etter IKS-loven som kommunestyret ikke kan delegere til andre organ.

MØTER OG MYNDIGHET

MØTER I REPRESENTANTSKAP OG GENERALFORSAMLING

Møtene i de interkommunale selskapenes eierorganer skal gjennomføres på en måte som gir rom for reell dialog mellom selskapets representanter og eierne. Styret skal i forkant påse at flest mulig kan delta og tilrettelegge for at det blir en effektiv møteplass mellom eierne og styret.

Innkalling med saksliste skal sendes representantene og den postadressen kommunene har formidlet som mottaker. Dette skal skje minimum 4 uker før møtet. Utførlige saksdokumenter skal sendes senest 1 uke før møtet.

I aksjeselskap og samvirkeforetak må fullmakter være ordnet før møte. Det er ikke mulig å operere med fullmakt i IKS. Om et representantskapsmedlem i et IKS ikke kan møte, møter varamedlem.

Møtets varighet settes på forhånd av eierorganets leder i samråd med styreleder.

Styreleder og daglig leder har plikt til å delta i møtene. Etter aksjeloven skal selskapets revisor delta i generalforsamlingen når de saker som skal behandles, er av en slik art at dette må anses som nødvendig. For øvrig har revisor rett til å delta. Det legges til grunn at revisor deltar i de ordinære møter i selskapenes eierorgan.

I selskaper der det ikke er private eiere, skal de deltakende kommuners kontrollutvalg og kommunens revisor varsles og har rett til å være tilstede i møtene til selskapets eierorgan.

Det enkelte eierorgan behandler saker i tråd med den myndighet som loven har gitt eierorganet.

SÆRSKILT FOR REPRESENTANTSKAPENE

Det anbefales at det til selskapenes representantskap velges 1 representant med tilstrekkelig antall varamedlemmer i rekke.

I selskap hvor eierne hver har flere enn én representant i representantskapet, vil det respektive kommunestyret avgjøre hvilken representant som er stemmeberettiget.

I henhold til IKS-loven er det kommunestyret selv som avgjør hvilke(n) representant(er) som skal møte i representantskapet. Medlemmene som velges til representantskap er personlige medlemmer, og det tillates ikke at andre møter etter fullmakt. Dette innebærer at det ikke kan pekes ut andre vararepresentanter enn de som er valgt av kommunestyret. Kommunene anbefales derfor å sørge for tilstrekkelig antall varamedlemmer slik at deltakelsen i representantskapet sikres.

Representantskapets medlemmer velges for fire år og den enkelte kommune kan foreta nyvalg av sine representantskapsmedlemmer i valgperioden.

Representantskapet velger både leder og nestleder.

Se drøftingsnotat side 2, pkt. 5.

DIALOGMØTER

Det skilles mellom møter i eierorganet og dialogmøter (også kalt eiermøter). Dialogmøte er en overordnet møteplass mellom selskapet og eierne uten formell beslutningsmyndighet.

Dialogmøter skal blant annet benyttes til å innhente styringssignaler fra eierne før saker av strategisk betydning iverksettes. Dialogmøter kan også benyttes til å informere eierne om virksomheten og/eller endringer i selskapets rammebetingelser og brukes ofte som formøte til møter i selskapets eierorgan.

Dagsorden for dialogmøtene besluttes av styret i selskapet, ev. i samarbeid med representantskapets leder. Til dialogmøtet inviteres eierorganets medlemmer. Ut fra sakene som skal behandles i møtet kan ordførere, formannskap i eierkommunene, rådmenn, relevante fagpersoner i eierkommunene eller andre inviteres til dialogmøtet. Det forventes at styret og daglig leder er til stede. Både dialogmøter og møter i selskapenes utøvende eierorgan skal sikre at selskapets formålsparagraf er i samsvar med en eventuell endring i driften, og i tråd med den generelle utviklingen i samfunnet. Samordnet effektiviseringskrav overfor selskapet kan også diskuteres i dialogmøter.

FAGLIGE OG ADMINISTRATIVE MØTEPLASSER

For hvert selskap bør det opprettes faglige og administrative møteplasser mellom eierkommunene og selskapet. Her skal blant annet følgende forhold behandles:

- Avklaring av selskapets rolle som tjenesteleverandør og ev. kompetanseplanlegger.
- Saker i grensesnittet mellom selskapet og kommunens virksomheter.
- Utvikling og ivaretakelse av bestillerkompetansen i eierkommunene.
- Sikring av partenes innflytelse i utviklingsarbeid.

Hver kommuneadministrasjon skal oppnevne én ansatt som kontaktperson for selskapet. Kontaktpersonen skal følge opp samarbeidssaker av administrativ eller faglig art.

Se drøftingsnotat side 2, pkt. 6.

STYRET

ANTALL STYREMEDLEMMER

I forbindelse med etablering av selskap eller revisjon av selskapsavtalen/vedtektene, skal antall styremedlemmer vurderes med tanke på eiers behov for å realisere sine mål og sikre selskapets interesser. Selskapets størrelse og kompleksitet vil avgjøre om selskapene har 3, 5 eller maksimalt 7 eiervalgte styremedlemmer.

Antall medlemmer og ev. varamedlemmer må være nedfelt i selskapsavtaler for IKS. Det er ikke pålagt å ha varamedlemmer til selskapsstyrer. Om styret skal ha varamedlemmer, velges disse i

rekke. Styret beslutter selv om 1. vara skal inviteres til styremøtene for å sikre kompetanse og kontinuitet.

VALGKOMITÉ

Det er eiers ansvar å sørge for en styresammensetning og overordnet styringsramme som er tilpasset selskapets formål og eiernes forvaltningsverdier. Bruk av valgkomité skal sikre at styresammensetningen totalt sett gir selskapet den nødvendige erfaring og innsikt hva gjelder nødvendig politisk, faglig, juridisk og økonomisk kompetanse.

Det er selskapets eierorgan som oppnevner valgkomiteen og medlemmene av valgkomiteen fremmer forslag til styremedlemmer for selskapets eierorgan som formelt velger styremedlemmene. Valgkomitéen bør følge noen retningslinjer for sitt arbeid. Disse retningslinjene vedtas av selskapets utøvende eierorgan.

Se vedlegg 6: Utkast til retningslinjer for valgkomiteer.

STYREHONORAR

Styregodtgjørelsen skal reflektere styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet. Styreverv i selskaper må også vurderes i forhold til det personlige økonomiske og strafferettslige ansvaret dette vervet innebærer, og bør godtgjøres deretter.

Styremedlemmene bør få et faste styrehonorarer som skal dekke godtgjørelse til styremøter (ordinære og ekstraordinære) og forberedelser til disse. Det bør differensieres mellom styreleder, nestleder, ordinært styremedlem og varamedlem, hvor sistnevnte får honorar for oppmøte. Telefonmøter av konsulterende karakter godtgjøres ikke med møtehonorar.

Ev. tapt arbeidsfortjeneste og reiseutgifter dekkes etter regning. Sistnevnte i henhold til gjeldende satser i Statens reiseregulativ.

Ved fravær fra mer enn 1/3 av styremøtene i en periode foretas det en forholdsvis reduksjon i godtgjørelsen.

Valgkomiteen foreslår satsene på styrehonoraret, som en parallell prosess til innstilling på styrerepresentanter.

Eventuelle økte satser for honorering kan omfatte midlertidige, særskilte hensyn. Slik som for eksempel arbeidsintense perioder.

Se drøftingsnotat side 2, pkt. 7.

STYRERS ANSVAR

KOMPETANSE

Det er det enkelte styremedlems eget ansvar å ha tilstrekkelig kompetanse for å utføre vervet i det aktuelle selskapet.

Selskapets eierorgan skal dog sikre at nye styremedlemmer får nødvendig informasjon om selskapet i forbindelse med oppnevnelsen. Det er selskapet som utarbeider og oppdaterer skriftlig materiell til utdeling, ev. tilgang til elektronisk arkiv.

Styremedlemmer skal gis tilbud om styreopplæring, enten i regi av styret selv eller av eierne.

DIALOG MED EIER

Vedtak om å avhende eller pantsette fast eiendom eller andre større kapitalgjenstander i et IKS, eller foreta investeringer som er av vesentlig betydning for selskapet eller en eller flere av deltakerne skal tas av representantskapet. Er det tvil, må styret ta dette opp med representantskapet. For andre selskapsformer bør det vurderes om slike beslutninger skal behandles i eierorganet før styrevedtak.

Deltakernes eierstrategi må forankres i en selskapsstrategi. Selskapsstrategien er styrets verktøy for å operasjonalisere eiers formål og strategier for selskapet. Ansvaret for selskapsstrategien er styrets og skal sikre operasjonalisering av eiers overordnet formål.

ETIKK

Det er viktig at selskaper som Salten kommunene er eier av eller medeier i, jobber med etiske retningslinjer for styret og de ansatte, slik at selskapets etiske profil forankres i bedriftskulturen.

Varsling er å si fra om kritikkverdige forhold. Arbeidsmiljøloven lovfester retten til å si fra om kritikkverdige forhold i virksomheten og gir arbeidstakeren vern mot gjengjeldelse. Arbeidsgiver pålegges å legge forholdene til rette for intern varsling. En naturlig del av arbeidet med etikk er gjennomgang av selskapets varslingsrutiner.

Styret plikter å sette etikk på dagsorden i styret og i selskapet. Hvilke etiske valg og dilemmaer som er aktuelle, vil variere fra selskap til selskap. Styret skal gi en vurdering av mulige dilemmaer i sin selskapsstrategi. Målsettingen er å sikre en felles oppfatning av gråsoner selskapet kan operere i og hvilke valg selskapet og de ansatte da bør ta.

KORRUPSJON

Saltenkommunene forventer at selskaper de deltar i i har nulltoleranse mht. korrupsjon. Strenge krav til åpenhet og offentlighet er et effektivt virkemiddel mot korrupsjon. Kommunene i Salten er opptatt av at selskaper hvor de har eierinteresser, er åpne om dilemmaer knyttet til korrupsjon, interessekonflikter og inhabilitet.

MILJØ OG KLIMA

Saltenkommunene forventer at selskapene tar miljøansvar. Styret skal prioritere langsiktige, regionale og bærekraftige miljøløsninger i selskapets utøvelse av tjenester så vel som organisering. Mål, gjennomføring og evaluering av miljøarbeidet må være klart angitt. Selskapenes arbeid med miljøspørsmål må skje systematisk og dekke hele verdikjeden i virksomheten.

Selskaper og foretak hvor Saltenkommunene har eierinteresser er ulike hva gjelder påvirkning på det ytre miljø. Dette vil nødvendigvis påvirke hvor omfattende rutiner og systemer de ulike selskapene må utvikle for å sikre at virksomheten tar nødvendige miljøhensyn. Alle selskapene skal miljøsertifiseres. Grønne innkjøp bør gjennomføres etter anskaffelsesregelverket.

LØNNSSTRATEGI

Selskapene skal utforme lønns- og insentivordninger slik at de fremmer verdiskapningen, og skal være rimelige. Hovedprinsippet bør være at selskaper og samarbeid følger kommunal lønnsstrategi der disse er sammenlignbare.

SAMFUNNSANSVAR

Kommunalt eide selskaper er opprettet for å ivareta et samfunnsansvar og for å levere grunnleggende tjenester til innbyggerne. Eierstyring er viktig for å kombinere innbyggernes behov og samfunnets verdier med effektivitet og lønnsomhet. Omgivelsene har forventninger om samfunnsansvarlig eierskap og samfunnsansvarlig drift, hvor ansvaret går ut over kortsiktig profitt. Det forventes at alle selskapene tar et slikt samfunnsansvar og utvikler egne holdninger til forhold som bl.a. etikk, forebygging av korrupsjon, miljø, likestilling og integrering.

For selskaper er det styret som har ansvar for ivaretakelse av selskapets samfunnsansvar. Det forventes derfor at styrene i de enkelte selskapene tar samfunnsansvar, og at dette er integrert i selskapenes virksomhet og strategier.

MEROFFENTLIGHET

Det skal være åpenhet knyttet til Saltenkommunenes eierstyring, basert på prinsippet om meroffentlighet. Foruten de selskapene hvor markedsmessige hensyn tilsier det, skal selskaper kommunene deltar i praktisere meroffentlighet knyttet til sin virksomhet.[5]

STYREEVALUERING

Egenevaluering av styrets arbeid gir styremedlemmene økt bevissthet om oppgaver, roller, myndighet og ansvar. Styreleder skal ta initiativ til styreevaluering én gang i året.

I tillegg til egenevalueringen, skal styret foreta en årlig rekruteringsevaluering som oversendes valgkomiteen som styrets bidrag til eierorganets valg av styremedlemmer.

Styret bør evaluere daglig leder, og daglig leder bør gis mulighet til å evaluere styret.

Her kunne jeg laget en mal (tar litt tid...)

INFORMASJONSANSVAR

Selskapene skal gjøre offentlige rapporter, meldinger og andre relevante dokumenter tilgjengelige på sine hjemmesider.

[5] Se offl. § 2, 2. ledd.

Minst en gang hver kommunestyreperiode skal selskapet møte i kommunestyrene til sine eiere og orientere om virksomheten. Et egnet tidspunkt for informasjon om selskapet kan være når eierstrategien for dette selskapet skal opp til høring.

EVALUERING, REVISJON OG KONTROLL

EVALUERING AV EIERSSTYRING

Eierorganet og styret skal i hver kommunestyreperiode evaluere eierstyringen etter bestemte maler.

SELSKAPS- OG EIERSKAPSKONTROLL

Kontrollutvalget skal føre tilsyn med det kommunale eierskapet. Forskrift om kontrollutvalg (§ 14) hjemler at utvalget plikter å påse at det gjennomføres kontroll med forvaltningen av kommunens eierinteresser og om eierinteressene utøves i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Kontrollutvalgene i hver kommune er ansvarlig for at det gjennomføres kontroller. Kommunestyret kan fastsette regler for kontrollutvalget og revisors kontroll. Kontrollutvalget skal minst en gang i valgperioden og senest ved utgangen av året etter at kommunestyret er konstituert, utarbeide en plan for gjennomføring av eier- og selskapskontroll som vedtas av kommunestyret.

Kommunelovens § 80 gir kontrollutvalget en vidtgående rett til opplysninger og innsyn i selskaper som kommunen i sin helhet eier alene eller sammen med andre kommuner/fylkeskommuner. Kontrollutvalget har også rett til å delta i representantskapsmøter og generalforsamlinger. Det bør derfor være en dialog om hvordan man skal drive selskapskontrollen med selskaper der flere kommuner er eiere.[6] En slik dialog bør samordnes av kontrollutvalgssekretariatet ved behandling av planene for selskapskontroll.

[6] Selskapskontrollene består av eierskapskontroll og forvaltningsrevisjon. Eierskapskapskontrollen inneholder en generell del med selskapsinformasjon og en spesiell del med opplysninger knyttet til den enkelte eier.

Forvaltningsrevisjon er et dypdykk i selskapet, basert på bestilling, problemstillinger og revisjonskriterier. Kontrollutvalgene kan enkeltvis eller samlet, bli enige om at det skal gjennomføres forvaltningsrevisjon av interkommunale selskaper eller samarbeid. Dette kan da tas innenfor den enkelte kommunes ressurs for forvaltningsrevisjon og kan samordnes ved at kommunene har felles kontrollutvalgssekretariat og felles kommunerevisjon. Eventuelt må dette bestilles i tillegg, og betales av eierkommunen(e).

VEDLEGG TIL EIERSTRATEGIEN

VEDLEGG 1: JURIDISKE RAMMER FOR EIERSTRYRING

Kommunene som organisasjon har i oppgave å levere tjenester overfor innbyggerne som en rekke særlover pålegger dem. I tillegg står kommunene fritt til å påta seg oppgaver for sine innbyggere uten at dette er hjemlet i lov. Avhengig av den enkelte særlov, står kommunen fritt til å samarbeide med andre kommuner om oppgaveutførelsen. Kommunen står også fritt til å delta i privatrettslige selskaper. I en slik sammenheng opptrer kommunen som eier på lik linje med ethvert annet privat rettssubjekt.

Samtidig er det viktig å understreke at kommunen forvalter fellesskapets midler, uansett om virksomhetene er organisert som selvstendige rettssubjekter, samarbeid eller det foregår i egen organisasjon. Det er derfor sentralt at kommunen tar et særlig samfunnsansvar uavhengig av organisasjonsform. Bedre eierstyring krever kunnskap, og i det følgende er det en kort gjennomgang av samarbeid og selskapsformer som er mulig for kommuner når de samarbeider med andre.

Innholdet i kapitlene er underordnet det til enhver tid gjeldende lov- og regelverk.

STYRE TIL LØSNING AV FELLES OPPGAVER (KML. § 27)

Kommuner og fylkeskommuner kan opprette et eget styre til løsning av felles oppgaver som angår virksomhets *drift og organisering,* altså oppgaver av økonomisk og administrativt karakter. Det er ikke anledning til å samarbeide om offentlig myndighetsutøvelse § 27-samarbeidet.

Alle saker av viktighet må derfor tas opp i de respektive kommunestyrene som har ansvar utad for sin del av samarbeidets virksomhet. Det kan likevel reguleres i vedtektene at styret skal ha mulighet til å binde deltakerkommunene økonomisk, men kun i begrenset grad.

Vedtektene for det interkommunale styre skal inneholde bestemmelser om:

a. styrets sammensetning og hvordan det utpekes,
b. området for styrets virksomhet,
c. hvorvidt deltakerkommunene skal gjøre innskudd til virksomheten,
d. hvorvidt styret har myndighet til å ta opp lån eller på annen måte pådra deltakerne økonomiske forpliktelser,
e. uttreden fra eller oppløsning av samarbeidet

Et § 27-samarbeid er dermed et svært løst og uformelt samarbeid hvor lovgiver stiller få krav til organisering og styring. Dersom det overføres stor grad av kompetanse fra kommunene til styret, kan virksomheten ansees å være et selvstendig rettssubjekt med tilhørende arbeidsgiveransvar. Høyesterett avsa en dom i 1997 hvor skille samarbeid/selskap ble behandlet.[7]

Flere av samarbeidene i Salten er organisert som § 27 samarbeid. Noen av disse er også selvstendige rettssubjekt. Det er igangsatt et arbeid med å rydde opp i disse.

Det er ikke ønskelig å etablere flere slike samarbeid mellom Saltenkommmunene. Nye samarbeidsløsninger skal organiseres etter de mer formaliserte samarbeidsløsningene i kommuneloven eller etter selskapslovgivningen.

Se drøftingsnotat side 2, pkt. 4.

[7] Se Rt. 1997 s. 623.

VERTSKOMMUNESAMARBEID (KML. KAP. 5 A)

Vertskommuneløsningen gir mulighet til å samarbeide om offentlig myndighetsutøvelse. Gjennom denne modellen kan en kommune overlate utførelsen av offentlig myndighetsutøvelse til en vertskommune, så fremt lovverket som styrer virksomheten ikke er til hinder for det. Det opprettes ikke et nytt organ eller rettssubjekt, men oppgaven blir delegert fra egen kommune til den aktuelle vertskommunen.

For et vertskommunesamarbeid skal det opprettes en skriftlig samarbeidsavtale som vedtas av kommunestyret selv og vertskommunen skal orientere fylkesmannen om etableringen av samarbeidet. Samarbeidsavtalen skal inneholde en rekke bestemmelser (§ 28-1 e andre ledd) herunder uttreden og avvikling av samarbeidet.

Vertskommunen står fritt til å organisere virksomheten den har fått delegert. Folkevalgte organer i vertskommunen har ikke instruksjons- eller omgjøringsmyndighet på områder som er underlagt samarbeidet.
Det kan opprettes øvrige organer i et slikt samarbeid, men disse vil ha funksjon som arbeidsutvalg og kan ikke rokke ved den delegasjonslinjen som ligger i kommunelovens § 28-1 a-k.

STYRINGSSTRUKTUR

Det skilles mellom 2 typer organisasjonsstrukturer innenfor vertskommunesamarbeidet:
(1)Ved delegasjon av kompetanse som kommunestyret anser å være av ikke-prinsipiell karakter, opprettes et ***administrativt vertskommunesamarbeid*** (§ 28-1 b). Hver av de samarbeidene kommunene delegerer likelydende kompetanse fra eget kommunestyre til egen rådmann som igjen delegerer til rådmannen i vertskommunen.

(2) På områder der kommunestyret anser tjenesten å være av prinsipiell betydning, skal det delegeres likelydende kompetanse til ***felles folkevalgt nemnd*** (§ 28-1 c). Rådmannen i vertskommunen forholder seg til nemnda som fungerer som et lokaldemokratisk organ for samarbeidet. Nemnda kan igjen delegere til vertskommunen administrativ myndighet til å treffe vedtak i enkeltsaker eller typer saker som ikke er av prinsipiell betydning.

Vurdering av hvorvidt tjenesten er av prinsipiell eller ikke prinsipiell betydning, avgjøres av hvert enkelt kommunestyre. Prinsipiell betydning kan forstås som oppgaver kommunestyrene delegerer til egen administrasjon i delegasjonsreglementet.

SAMKOMMUNE (KML. KAP. 5 B)

Samkommunen ble lovhjemlet i mai 2012 og er den andre modellen for samarbeid om offentlig myndighetsutøvelse. Kun kommuner og fylkeskommuner kan delta, og hver kommune kan kun delta i en samkommune.

Samkommunen er et selvstendig rettssubjekt som reguleres av kommunelovens kapittel 5 B med mindre annet er angitt (herunder forvaltningsloven og offentlighetsloven). Ved opprettelse gjelder arbeidsmiljølovens regler om virksomhetsoverdragelse. De oppgaver og den avgjørelsesmyndighet som overføres samkommunen, må være identiske for alle deltakerkommunene.

Deltakerkommunene skal opprette en skriftlig samarbeidsavtale for samkommunen. Kommunestyret vedtar selv avtalen og visse endringer.

Den enkelte deltakerkommune hefter ubegrenset for en andel av samkommunens forpliktelser. Tilsammen skal andelene utgjøre samkommunens samlede forpliktelser. En samkommune kan ikke være deltaker i interkommunalt samarbeid, men kan likevel forvalte midler i aksjer når dette har et finansielt formål. En samkommune kan være vertskommune (§ 28-1) for andre enn deltakerkommunene i samkommunen.

Samkommunen plikter å dekke inn underskudd i samkommunen. Deltakerkommunene plikter å yte tilskudd til inndekning av underskudd i samkommunen. Samkommunen kan bare ta opp lån dersom dette er fastsatt i samarbeidsavtalen. Dersom samkommunen skal kunne ta opp lån, skal avtalen inneholde et høyeste beløp for samkommunens samlede låneopptak.

Den enkelte deltakerkommune kan med skriftlig varsel til samkommunen og øvrige

STYRINGSSTRUKTUR

Samkommunestyret er samkommunens øverste organ. Samkommunestyret skal bestå av minst tre representanter med vararepresentanter fra hver deltakerkommune. Disse velges av og blant kommunestyrets medlemmer. Samkommunestyret velger selv blant sine medlemmer leder og nestleder. Lovens bestemmelser om ordfører og varaordfører gjelder tilsvarende for leder og nestleder i samkommunestyret.

Samkommunen skal ha en administrativ leder som ansettes av samkommunestyret selv. Det kan avtales at stillingen som administrativ leder i samkommunen skal gå på omgang mellom rådmennene i deltakerkommunene.

Kontrollutvalgets medlemmer velges blant medlemmene av kommunestyret, fylkestinget og kontrollutvalgene i deltakerkommunene. Hver deltakerkommune skal være representert med minst ett medlem i utvalget.

KOMMUNALT EIDE SELSKAPER

Ved selskapsorganisering skiller kommunen ut tjenesten i et selvstendig rettssubjekt. Forholdet mellom den enkelte kommune som eiere og selskapet ivaretas gjennom selskapsavtalen/ vedtektene. Kommunen ivaretar eieransvaret gjennom representasjon i det operative eierorganet og har instruksjonsmulighet overfor de som møter på vegne av kommunen i dette organet, det være seg representantskapet, generalforsamlingen eller årsmøte. I enkelte tilfeller har kommunen også et finansieringsansvar overfor selskapet, gjennom tilskudd eller fastsetting av priser for selskapets tjenester.

Deltakernes ansvar er forskjellig ut fra hvilken selskapsform som velges; det kan organiseres med ubegrenset deltakeransvar eller med begrenset deltakeransvar. I aksjeselskap og samvirkeforetak har aksjonærene/deltakerne normalt ikke noe ansvar for selskapets forpliktelser utover det de skyter inn ved etablering. De har derfor et begrenset ansvar for selskapets forpliktelser. I interkommunale selskaper etter lov om interkommunale selskaper (IKS-loven) har deltakerne et ubegrenset proratisk ansvar (fullt ut kun innenfor sin prosent-/brøkvise eierandel)og i selskaper etter kml. § 27 ubegrenset solidarisk ansvar (en for alle, alle for en) om ikke vedtektene sier noe annet.

Ved utskillelse av kommunal virksomhet i selskaper, uansett organisasjonsform gjelder reglene om virksomhetsoverdragelse i arbeidsmiljøloven for de ansatte.[8]

INTERKOMMUNALE SELSKAPER (IKS-LOVEN)

Interkommunale selskaper (IKS) er en selskapsform hvor kun fylkeskommuner, kommuner og andre IKSer kan være deltakere. IKSene er selvstendige rettssubjekter og ved utskilling av kommunal virksomhet til et IKS. Eierne omtales som deltakere. Et AS kan ikke være deltaker i et IKS, men et IKS kan eie aksjer i et AS.

Hver deltaker har et ubegrenset ansvar innenfor sin eierandel og et IKS kan i praksis ikke gå konkurs. På grunn av dette vil forretningsmessig virksomhet organisert som IKS være ulovlig offentlig støtte. Dette løses ofte ved at det etableres datterselskap organisert som aksjeselskap, der den forretningsmessige virksomheten utøves. Forvaltningen utøves da i morselskapet organisert som et IKS.

REPRESENTANTSKAPET

Et IKS skal ha et eierorgan, styre og daglig leder. Deltakernes myndighet i selskapet utøves i eierorganet som kalles representantskapet. Den enkelte kommune kan ikke utøve direkte innflytelse verken overfor styre eller daglig leder. Hver enkelt deltaker har instruksjonsmyndighet overfor sine medlemmer i representantskapet og kan gi instruks om blant annet stemmegivning. Det kan imidlertid ikke gis instrukser som er i strid med lov, selskapsavtalen eller andre vedtak som er bindene for selskapsforholdet.

Representantskapet har en noe utvidet kompetanse i forhold til generalforsamlingen i et AS og det henger sammen med det ubegrensede ansvaret deltakerne har i selskapet. Når deltakerne påtar seg et større ansvar for selskapets forpliktelser er det også naturlig at styringsmulighetene utvides. Kommunestyrene utpeker navngitte representanter i representantskapet og personlige varamedlemmer. Det er ikke mulig å møte med fullmakt slik det er anledning til etter aksjeloven. Representantskapet utpeker også styret.

STYRE

Selskapet blir ledet av styret og daglig leder som representerer selskapet utad. Styrets myndighet er begrenset av selskapets formål og selskapsavtalen generelt i tillegg til eventuelle vedtak, instrukser og øvrige retningslinjer fastsatt av representantskapet.

Styrevervet er et personlig verv og medlemmene har tilsvarende ansvar som styremedlemmer i andre selskaper (AS/samvirkeforetak). Styremedlemmene plikter å erstatte skade som vedkommende forsettlig eller uaktsomt volder selskapet, den enkelte deltaker eller andre parter. Erstatningsansvar kan lempes dersom dette finnes rimelig under hensyn til utvist skyld, skadens størrelse, økonomisk evne og forholdene ellers.

AKSJESELSKAP (AKSJELOVEN)

Virksomheten i et aksjeselskap reguleres i aksjeloven og det er derfor aksjeloven som regulerer organisasjonsmessige spørsmål innenfor selskapet. Et aksjeselskap er et selskap hvor ingen av deltakerne har personlig ansvar for selskapets forpliktelser. Kommuner kan delta sammen med andre offentlige rettssubjekter eller private. Det kan også etableres aksjeselskap hvor kommunen er eneste aksjonær.

[8] Se aml. kap 16.

Eierne i aksjeselskapet (aksjonærene) har i utgangspunktet bare mulighet til å tape aksjekapitalen (det som er skutt inn i selskapet). Kreditorene kan bare gå til selskapet med sine krav. Derfor er det en rekke regler i aksjeloven som begrenser eiernes adgang til å ta penger ut av selskapet.

En aksje gir også rett til aksjeutbytte. Størrelsen på aksjeutbyttet foreslås av selskapets styre, men blir bestemt av aksjeeierne på generalforsamlingen. Generalforsamlingen har ikke rett til å vedta et høyere utbytte enn styret foreslår, kun den størrelsen de foreslår eller eventuelt et lavere utbytte. Et aksjeselskap som ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser kan slås konkurs. Eierforholdet i et aksjeselskap kan endres ved kjøp og salg av aksjer. Som hovedregel krever overdragelse av aksjer samtykke fra selskapet, og de øvrige eierne har forkjøpsrett til å overta aksjene ved salg.

GENERALFORSAMLINGEN

Generalforsamlingen er selskapets eierorgan og kommunestyret må utstede fullmakt til den som skal representere kommunen i generalforsamlingen. Kommunestyret kan også treffe bindende vedtak om hvordan kommunens representant skal stemme i en bestemt sak. Dette fordrer at kommunestyret får til behandling saker i forkant av generalforsamlingen.

Generalforsamlingen har mulighet til å ta opp hvilken som helst sak til behandling hva gjelder selskapet. Dette innebærer at generalforsamlingen kan instruere styret og også omgjøre styrevedtak dersom selskapet ikke allerede har bundet seg i forhold til en tredjepart. En for inngående inngripen i driften av selskapet vil imidlertid ikke være i samsvar med den rollefordelingen aksjeloven legger opptil mellom eier og selskapsledelsen, og kommunen kan også pådra seg erstatningsansvar dersom den overtar den reelle styringen av selskapet.

STYRET

Aksjeselskap blir ledet av styret og daglig leder på vegne av eierne. Styret og daglig leder representerer selskapet utad. Kompetansen til styret begrenses av selskapets formål og øvrige vedtekter og eventuelle andre vedtak/instrukser vedtatt av generalforsamlingen. Det kan f eks vedtektsfestes av visse type saker i hovedregel skal behandles i generalforsamlingen eller en konkret sak selv om styre etter aksjeloven har myndighet. Eksempler kan være økonomiske investeringer over en viss sum, lokaliseringsspørsmål eller opprettelsen av døtre.

Styreverv er et personlig verv med personlig ansvar. Styremedlemmer og daglig leder kan bli forpliktet til å erstatte skade som de i nevnte egenskap forsettlig eller uaktsomt har voldt selskapet, aksjeeier eller andre. Dersom styret eller daglig leder påfører selskapet en risiko som ut over den forretningsmessige forsvarlige, kan det medfører en erstatningsplikt. Det er også viktig å merke seg at styret og daglig leders aktsomhetsplikt skjerpes i situasjoner hvor selskapet er i økonomisk krise.

SAMVIRKEFORETAK (SAMVIRKEFORETAKSLOVEN)

Samvirkeforetak (SA) er en relativt ny organisasjonsform (2008) og har et sterkt innslag av brukerdeltakelse.[9] Hovedformål må være å fremme medlemmenes *økonomiske* interesser, blant annet gjennom å gi stordriftsfordeler ved å samarbeide om en tjeneste. Deltakerne i samvirkeforetak har, i liket med i aksjeselskap, et begrenset ansvar for virksomheten. Medlemskapet er frivillig og ubegrenset, men knytter seg til bruk av foretakets tjenester eller kjøp av dets varer.

[9] Se samvirkelova av 29. juni 2007 nr. 81.

I motsetning til aksjeselskap er det ikke kapitalavkastning som er hovedmålet for samvirke, men bruk av foretakets virksomhet gjennom aktiv samhandling. Medlemmene skal i utgangspunktet behandles likt, blant annet gjennom at hvert medlem har én stemme på årsmøtet. Saklig forskjellsbehandling er likevel akseptert.

Samvirkelovens utgangspunkt er at «intet» kommer ut fra samvirkeforetaket, med mindre dette er bestemt i vedtektene. Vedtektene må derfor gi uttømmende og presis regulering av de disposisjonsmulighetene en ønsker skal være gjeldende. Disponeringen må skje for hvert år, knyttet opp til årets overskudd. Overskuddet kan brukes til etterbetaling, avsettes til etterbetalingsfond, avsettes til medlemskapital-konto eller benyttes til forrentning av andelsinnskudd og medlemskapskapitalkonto.

ÅRSMØTE

Det øverste organ i samvirkeforetak er årsmøtet som tilsvarer generalforsamling i as og representantskap i IKS. Det er gjennom årsmøtet at medlemmene utøver sin overordnede myndighet i foretaket. Den overordnede myndigheten består bl.a. i kompetanse til å velge styremedlemmer, treffe vedtak som er bindende for medlemmene, instruksjonsmyndighet overfor foretakets øvrige organer, omgjøringskompetanse mht. andre foretaksorganers beslutninger, og kompetanse til å delegere sin myndighet.

Som medlem av et samvirkeforetak, vil en kommune være representert ved en fullmektig på årsmøte, men det er en begrensing i at ingen kan være fullmektig for mer enn ett medlem i årsmøter.

Et sentralt samvirkeprinsipp er at medlemmene skal ha lik stemmerett, dvs. prinsippet om «ett medlem - en stemme». Det er dog adgang til å differensiere stemmeretten. Dette må fremgå av vedtektene.

STYRET

Styre i et samvirkeforetak har samme myndighet, oppgaver og ansvar som for aksjeselskap og IKS. Styret er underlagt årsmøte og vervet er personlig.

STIFTELSER

Stiftelser er regulert i Stiftelsesloven. Kommuner står fritt til å opprette stiftelser. Når opprettet, er stiftelsen å anse som et selvstendig rettssubjekt. Årsaken til at man velger stiftelsesformen er at man sikrer å forfølge et gitt formål ved at stiftelser ikke kan kjøpes opp eller overstyres av eiere. I tillegg vil man i noen grad kunne oppnå skattemessige fordeler.

Stiftelsen er forskjellig fra andre selskapsformer ved at den ikke har noen eiere. Stiftelsens formue eies av stiftelsen selv. Dermed blir det heller ikke betalt ut utbytte fra stiftelsen og oppretterne mister rådigheten over formuesverdien ved opprettelsen. Stiftelsen har ingen generalforsamling eller årsmøte og er ikke demokratisk styrt. Stiftelsens formål blir fastsatt ved opprettelsen, og adgangen til å endre dette i ettertid er begrenset.

Kommuner har ingen innflytelse på hvordan stiftelse styres, men dersom stiftelsen for eksempel mottar kommunalt tilskudd, kan det stilles vilkår for støtten. Kommunen øver i så fall innflytelse på stiftelsen i egenskap av sin rolle som offentlig myndighet.

STYRET

Stiftelser er pliktige å ha et styre som er stiftelsen øverste organ. Styrevervene er personlige og kan ikke overføres ved fullmakt. Hvis stiftelsen er næringsdrivende har de ansatte rett til representasjon i styret i saker som gjelder næringsvirksomheten. Styremedlemmene kan tilstås et rimelig vederlag i forhold til faktisk arbeidsmengde og ansvarsbyrde i stiftelsen. Det skal ifølge stiftelseslovens § 10 c) presiseres i vedtektene hvordan valg av styre skal skje.

VEDLEGG 2: FORSLAG TIL RUTINER VED ETABLERING AV NYE SAMARBEID

FORVALTNINGSMYNDIGHET OG FORHOLDET TIL SÆRLOVENE

Omfatter samarbeidet også vedtak i saker enkeltvedtak/myndighetsutøvelse?

FORMÅLET MED VIRKSOMHETEN

Hva er målsettingen med samarbeidet og hvilke antatte forventninger har en til gevinstene ved samarbeid. Dersom virksomheten skilles ut i et aksjeselskap og ikke har erverv som formål, skal dette tydeliggjøres i formålet. Risiko og forretningsområde skal tydeliggjøres.

HVILKE KONSEKVENSER HAR UTSKILLELSEN FOR DE ANSATTE?

Ved etablering av selvstendige rettssubjekter og overføring av ansatte til en vertskommune, gjelder arbeidsmiljølovens regler om virksomhetsoverdragelse. Er det ønskelig, kan det ev. avtales ordninger som sikrer de ansatte fortrinnsrett til stillinger i egen kommune innenfor et gitt tidsrom.

HVA ER KOMMUNENS ROLLE I FHT TJENESTENE SOM SKAL UTFØRES I SAMARBEIDET?

Skal kommunen kjøpe tjenester fra samarbeidet og er dette innenfor regelverket om offentlig anskaffelser (ev. egenregi)? Holder vi oss innenfor regelverket om offentlig støtte? Har kommunen tilsyns- og kontrollansvar overfor virksomheten? Hvordan skal skille mellom eier og kommunens rolle som kunde sikres for å unngå mistanke om rolleblanding og forfordeling?

GRAD AV POLITISK STYRING OG KONTROLL

Er virksomheten av en slik art at politikerne ønsker større eller mindre grad av styring og hvordan skal dette organiseres?

LOKALISERING AV HOVEDKONTOR/VERTSKOMMUNE

Hvor skal samarbeidet lokaliseres? Dette er ofte en politisk viktig beslutning.

SKATT- OG MERVERDIAVGIFT

Hvilke regler for skatt og mva trer i kraft ved de ulike selskapsformene ifht den aktuelle virksomheten?

KOSTNADSNØKKEL FOR EIERSKAP

Hvordan skal deltakerne ev. dele kostnadene ved oppretting og drift – dette må avklares. Innskuddet fra deltakerne ved oppretting av et IKS, skal nedtegnes i selskapsavtalen. Dette fordi summen er utgangspunktet for hva kommunen kan ta med seg om de trer ut av selskapet.

ET POLITISK VEDTAK SKAL FØLGES AV SELSKAPSDOKUMENTENE

Vedtaket om utskillelse av virksomhet til et interkommunalt selskap, må følges av de grunnleggende dokumenter for virksomheten (vedtekter, selskapsavtale, aksjonæravtale, eierstrategi, retningslinjer for valgkomité etc) og en angivelse av eventuell overføring av formuesmasse og ev. tilbakebetalingsplan. I vedtektene/selskapsavtalen bør det stå tydelig hvorvidt selskapet utfører oppgaver etter egenregi eller er konkurranseeksponert.

VEDLEGG 3: FORSLAG TIL FINANSIERINGSMODELLER

MODELL 1:

1. Likt grunnbeløp for alle deltakende kommuner
2. Øvrige kostnader fordelt etter innbyggertall

Kommentarer: Grunnbeløpet bør speile administrative grunnkostnader som ikke er avhengig av kommunestørrelse.

MODELL 2:

Alle kostnader fordelt etter innbyggertall, men fordelt på intervallet med synkende beløp med økende innbyggertall som for eksempel:

a. De første 5 000 innbyggere, kr 5 pr innbygger
b. Fra innbygger 5 000 – 10 000 kr 4 pr innbygger
c. Fra innbygger 10 000 – 20 000 kr 3 pr innbygger
d. Fra innbygger over 20 000 kr 2 pr innbygger

Her må dere vurdere tallene....

Kommentarer: Denne modellen med differensieringen av pris, avhengig av innbyggertall, innehar en fordeling av grunnkostnader for samarbeidet på deltaker kommunene. Intervallene på antall innbyggere kan selvfølgelig endres.

MODELL 3:

1. Likt grunnbeløp for alle deltakende kommuner
2. Kostnader til felles avtalte tjenester fordelt etter innbyggertall
3. Uttak av tjenester ut over «grunnpakken» betales til fulle av den enkelte kommune, inkludert overheadkostnader.

Kommentarer: I enkelte virksomheter kan der være nødvendig å innføre en sikringsbestemmelse som sier at hvis ikke tilbudet benyttes fullt ut, skal den enkelte eierkommune gi et dekningsbidrag for tapet av inntekter i henhold til eierandel. Dette forutsetter at det er felles oppslutning blant deltakerkommunene om at tjenesten skal være bedre enn kun et «minimumstilbud». De kommunene som tar ut tjenester utover grunnpakken betale kostnadene i sin helhet inkludert overhead kostnader. Denne modellen gjør det mulig å gi et noe variert tilbud til deltakerkommunene avhengig av behov, og vil redusere interessekonflikter knyttet til ulikt tjenestebehov.

MODELL 4:

1. Differensiert grunnbeløp for alle deltakende kommuner

2. Øvrige kostnader til felles fordelt etter innbyggertall

Kommentarer: Grunnbeløpet må ta høyde for kriterier i rammetilskuddet som slår svært ulikt ut for de enkelte kommunene. Tilskuddet tilsier at kommuner med høyere rammetilskudd vil relativt sett ha et større behov for tjenester, og det er dermed rimelig at grunnbeløpet gjenspeiler dette. Prinsippet kan også anvendes ved tilskudd til administrative tjenester hvor kommunene får et grunnbeløp uavhengig av kommunestørrelse.

VEDLEGG 4: FORSLAG TIL BUDSJETTRUTINER

For de samarbeidene som budsjetteres over Saltenkommunens budsjetter gjelder følgende for eierkommunenes deltakelse i budsjettarbeidet:

Når	**Deltakerkommunene**	**Samarbeidene/selskapene**
Mars	Vedtakelse i Regionrådet av rådmennenes forslag til budsjettforutsetningene. Dette oversendes samarbeidene. Budsjettforutsetningene vil inneholde nødvendige krav til budsjettering.	Årsmelding og regnskap behandles i styret.
April	Årsmeldingene oversendes deltakerkommunene for mulighet til å gi innspill i representantskapsmøtet (IKS)	Årsmelding og regnskap behandles i representantskapene.
Mai		Styrebehandling av samarbeidets forslag til budsjett/økonomiplan for neste år. Oversendes deltakerkommunen for å sikre at kostnadene innarbeides i den enkelte kommunes midlertidige rammer.
Juni	Rådmannsutvalget sender brev til ordførerne om generelle økonomiske føringer for kommende budsjettår. Signalene videreformidles til samarbeidene.	
August		Styrebehandling av økonomiplan, budsjett i det enkelte selskap oversendes rådmannsutvalget/ Regionrådets administrasjon
August/ september	Dialogmøte mellom selskapsledelsen, eierorganets leder samt rådmannsutvalget vedrørende budsjettet. Selskapet presenterer her forarbeider til budsjett og handlingsplan.	
Medio september	Økonomiplanforslaget fra samarbeidene behandles i Regionrådet	
September		Eierorganet vedtar budsjett og handlingsplan med umiddelbar oversendelse til kommunene.

Oktober	Rådmannen legger frem budsjettforslag for kommunen der selskapene og samarbeidene inngår.	
Desember	Kommunestyrene vedtar økonomiplan og budsjett inkl. bevilgninger til de interkommunale selskapene og samarbeidene.	

VEDLEGG 5: UTKAST TIL TEMA FOR EIERSTRATEGIER I ENKELTSELSKAPER

Eierstrategien er et supplement til selskapsavtalen/vedtektene og sammen har de status som eiernes styringsdokument for det konkrete selskapet.

Selskapsavtalen/vedtektene skal til enhver tid være samordnet med eierstrategien for selskapet. Revisjon av eierstrategi kan utløse revisjon av selskapsavtalen og vis versa.

Det anbefales at eierstrategien minst inneholder følgende punkter:

FORMÅL MED EIERSKAPET

Eierkommunenes hovedformål med sitt eierskap på kort og lang sikt.

Utviklingen i selskapet fra etablering til i dag (rammer og tjenester) samt grunnlaget for den enkelte deltakers deltakelse. Også hva eierne ser for seg i forhold til utvikling i samarbeidsområdet.

Hvorfor har kommunene gått sammen om dette området?

STYRINGSPRINSIPPER

Hvordan representeres eierne i eierorganet og hvordan er stemmefordelingen der?

Selskapet kan ta initiativ til å avholde drøftingsmøter for å lufte forhold med sine eiere.

SELSKAPETS ROLLER, OPPGAVER OG HANDLINGSROM

Selskapet skal ivareta de roller og utføre de oppgaver som eierne anser som hensiktsmessig for å realisere eiernes formål med selskapet.

Presentasjon av selskapsformen og styringsmekanismene i den valgte selskapsformen. Om det er etablert et konsern bør alle selskapene i konsernet presenteres i sammenheng.

- Hva er formålet med samarbeidet og hvilke(t) oppdrag har deltakerkommunene gitt til samarbeidet? Samfunnsutvikler, Bestiller/utførerfunksjon, støttefunksjon til kommunene, finansielt instrument og eller annet.
- Hva er selskapets primære virkeområde og kan de påta seg andre oppgaver?
- Hvordan sikres rammene for tjenesteleveransene til eierne/kundene? Kan selskapet benytte underleverandører, etablere datterselskap eller samarbeide med andre?

VALG AV STYRE

Styret skal sammensettes på en slik måte at det blir i best mulig stand til å utføre de oppgaver det er pålagt. Styremedlemmer *kan* hentes fra kommuneadministrasjonen, folkevalgte eller fra næringslivet generelt. Som hovedregel bør det være slik at folkevalgte kun går inn dersom styreoppgavene har en politisk karakter. Før valget må aktuelle kandidater gis mulighet til å vurdere ev. habilitet.

Representantskapet nedsetter en valgkomité som følger vedtatte retningslinjer for valgkomiteen. Valg av styret skjer i representantskaps-/generalforsamlingsmøtet.

Se vedlegg 6.

GODTGJØRELSE TIL STYRET

Godtgjørelse til styret bør utformes slik at den fremmer verdiskapningen i selskapene og fremstår som rimelig ut fra styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og arbeidets kompleksitet. Styrets godtgjøring bør ligge på et moderat nivå og se hen til den alminnelige lønns- og prisutviklingen i samfunnet når denne er oppe til justering.

I aksjeselskapene og de interkommunale selskapene er det hhv. generalforsamling og representantskap som årlig tar stilling til godtgjørelsens størrelse. Valgkomiteen kommer med forslag.

FORVENTNINGER TIL STYRET

Styret har ansvar for at selskapet forvaltes i tråd med eiers interesser. Styret skal ivareta den strategiske ledelsen av selskapet innenfor de rammer som er gitt av eier. Videre skal styret være en viktig diskusjonspartner og støttespiller til ledelsen i større saker. Samtidig må styret kontrollere ledelsens arbeid ut fra gitte målsetninger. Styret må derfor ha en uavhengig rolle i forhold til ledelsen. Et kompetent styre må kunne utfordre administrerende direktør og bedriften slik at det tas gode beslutninger.

MOTIVASJON FOR KOMMUNALT EIERSKAP

Spørsmålet om organisering må ses i forhold til virksomhetens karakter. Noen kommunale selskaper kan være drevet av rene forretningsmessige hensyn, mens for andre selskap vil kjerneoppgavene være forvaltning og myndighetsutøvelse. Risiko og behovet for politisk styring bør stå sentralt i dette valget. En virksomhet med høy økonomisk risiko bør organiseres slik at eventuelt tap for kommunen begrenses. Aksjeselskap vil da være mest aktuelt. I valget av organisasjonsform bør formålet med virksomheten diskuteres.

KJØNNSBALANSE

I tillegg til det eksisterende kravet om kjønnsbalanse i kommunale utvalg, kommunale foretak og IKSer, er det også lovkrav om kjønnsbalanse i styret for aksjeselskaper hvor kommuner eller fylkeskommuner eier minst to tredeler av selskapet.

Dette krever samordning forut for valgene på generalforsamlingene.

HABILITET

Habilitetsbestemmelsene er de seneste årene blitt innskjerpet i lovverket, bl.a. gjennom endringer i forvaltningsloven. Ved valg til styrer er det viktig å være klar over dette. At en person er inhabil innebærer at vedkommende ikke kan tilrettelegge saksgrunnlaget eller treffe avgjørelser i en sak. Loven fastslår at en person er inhabil når han/hun leder eller har en ledende stilling, er medlem av styret eller bedriftsforsamling for et selskap som er part i saken og som ikke helt ut eies av stat eller kommuner, eller en forening, sparebank eller stiftelse som er part i saken.

Forvaltningslovens § 6 fastslår at ingen kommunalt ansatte eller folkevalgte skal håndtere saker i kommunen som gjelder et selskap der de selv er styremedlem, også der selskapene er fullt ut offentlig eid. KS Eierforum kommenterer at det likevel er viktig å understreke at politisk deltakelse i styrene generelt vil være tillatt, og at politisk kompetanse i mange virksomheter er viktig for selskapsstyrene. Politikere som har eller har hatt styreverv har også en høyere generell interesse og kunnskap om selskapene og eierstyring, og bidrar på denne måten med viktig kompetanse i kommunestyret og deres ansvar.

SELSKAPSSTRATEGI

Som grunnlag for styringsdialogen mellom eierne og selskapet, forventes selskapet å etablere en selskapsstrategi, forankret i relevante nasjonale og lokale ambisjoner og føringer, eiernes eierstrategi samt selskapsavtalen. Selskapsstrategien skal angi:

- Visjon for selskapet
- Rammer for selskapets virksomhet
- Status for selskapets virksomhet
- Strategiske utfordringer for selskapet
- Strategiske mål og ambisjoner for selskapets virksomhet
- Selskapets strategiske og operative virkemidler

Selskapsstrategien skal rulleres minst en gang pr valgperiode. Det er styret som er ansvarlig for utarbeidelse av selskapsstrategien. Selskapsstrategien skal formelt vedtas i styret, men med mindre markedsmessige forhold tilsier det, skal denne behandles i representantskapet før vedtakelse.

OM DET ER AKTUELT: EIERSKAP I ANDRE SELSKAPER

Selskapet kan etablere hel- eller deleide datterselskaper, der dette tjener selskapets formål. Det legges til grunn at slike selskapsetableringer rettes mot å løse oppgaver som ikke løses på en tilfredsstillende måte ved hjelp av eksisterende marked, samt at nye selskapsetableringer ikke kommer i konflikt med andre eierinteresser kommunene måtte ha.

ØKONOMI

Det forutsettes at selskapet har en finansforvaltning som gir tilfredsstillende avkastning uten at det innebærer en vesentlig finansiell risiko for selskapet. Forvaltningen skal sikre lave finansieringskostnader og god likviditet.

Selskapets formuesforvaltning skal være gjenstand for betryggende kontroll, og styret har ansvar for dette. Dette kan blant annet sikres gjennom utarbeidelse av et finansreglement som regulerer selskapets risikoeksponering.

Om selskapet skal bygge opp en egenkapital bør dette stå her.

Modell for kostnadsfordeling mellom kommunene skal også inn her.

Eiernes innskudd, selskapsandel og forpliktelser bør reguleres her. I et IKS er dette veldig viktig da dette danner grunnlaget for hva den enkelte deltaker ev. kan ta med seg ut av selskapet ved eventuell uttreden.

UTTREDEN OG OPPLØSNING

Rutiner og forutsetninger ved uttreden og oppløsning bør reguleres i eierstrategien.

Trer det inne en ny deltaker eller går aksjene over til ny eier, faller eierstrategien bort om ikke den nye parten uttrykkelig eller stilltiende tilslutter seg denne. I utgangspunktet krever endring av eierstrategien enstemmighet blant deltakerne i det operative eierorgan, om ikke avtalen selv regulerer noe annet. Avtalen kan videre opphøre ved mislighold og eierskifte, men den kan ikke uten videre sies opp.

SELSKAPETS ÅRLIGE EIERMELDING

I tillegg til den årlige årsmeldingen skal selskapet årlig levere en eiermelding. Eiermeldingen vedtas i representantskapet sammen med årsmeldingen og videresendes eierkommunene til informasjon. Eiermeldingen skal rapportere i forhold til gjeldende eierstrategi og selskapsstrategi. Den skal primært vise i hvilken grad selskapet oppfyller eiernes forventinger og selskapets egne mål, gi informasjon om planlagte endringer i tjenestetilbudet, samt vesentlige endringer i kostnadsnivået for selskapet.

EIERSTRATEGI 2016-2020

Konkrete ønsker fra eierne til selskapet:
1.
2.
3.

VEDLEGG 6: UTKAST TIL RETNINGSLINJER FOR VALGKOMITÉ

MANDAT

Valgkomiteen skal i forbindelse med representantskapet/generalforsamlingens valg av medlemmer og varamedlemmer til styret i xxx foreslå kandidater til disse vervene, samt levere forslag til honorar for disse medlemmene i perioden.

STYRET I XXXX

Styret i xxxx består av x medlemmer, hvor x av medlemmene *med x nummeriske varamedlemmer* velges av representantskapet/generalforsamlingens etter forslag fra valgkomiteen.

x ansattevalgt (e) styremedlem(mer) velges uavhengig av de eiervalgte styremedlemmene av og blant de ansatte og for 2 år av gangen.

Valgkomiteen skal legge vekt på de foreslåtte kandidatenes erfaring, kvalifikasjoner og deres evne til å arbeide som medlemmer av xxxx styre på en tilfredsstillende måte.

De eiervalgte styremedlemmene velges for 2 år, men slik at x av styrets medlemmer er på valg hvert år. Begrunnelse er at styret skal sikres kontinuitet.

VALGKOMITEENS SAMMENSETNING

Valgkomiteen består av x medlemmer oppnevnt av representantskapet/generalforsamlingen og velges for 2 år av gangen.

Selskapets styre og selskapets ledelse kan ikke velges inn i valgkomiteen.

Representantskapet/generalforsamlingen vedtar de honorarer som skal utbetales til medlemmene av valgkomiteen.

Valgkomiteens utgifter skal dekkes av selskapet.

PROSEDYRE

Daglig leder i xxxx kaller inn til møte i valgkomiteen 3 måneder før vårmøte i IKS/ generalforsamlingsmøte.

Valgkomiteen kommer med skriftlig fremlegg til representantskapet/generalforsamlingen på kandidater til verv som styreleder og styremedlemmer. Dette skal sendes ut sammen med innkalling til møtet i eierorganet.

Valgkomiteen skal også foreslå honorar til styremedlemmene og styrets leder.

Valgkomiteens leder, eller den person som er gitt fullmakt av lederen, skal presentere komiteens anbefalinger i møte og gi en begrunnet fremstilling av anbefalingen.

VALGKOMITEENS ARBEID

Valgkomiteen setter selv grensen for sitt arbeid. Valgkomiteen bør kontakte styremedlemmer og ledelsen i selskapet og eksterne rådgivere kan benyttes ved behov.

Ved valg av medlemmer til styret *skal* det legges vekt på følgende:

- At styret får den kompetansen som er nødvendig for selskapet.
- At styremedlemmene har gode samarbeidsevner.
- En representativ sammensetning og minimum 40% representasjon av hvert kjønn.[10]
- Ivaretakelse av selskapets interkommunale eierskap.

Særlige egenskaper som *kan* vektlegges ved valg av medlemmer:

- Styreleder bør ha ledererfaring og et godt omdømme.
- Medlemmer av styret bør ha og/eller være villige til å tilegne seg ulik kompetanse som styret har behov for ut ifra styrets og selskapets situasjon.
- Medlemmene bør ha egenskaper og/eller erfaring som vil styrke styrets totalkompetanse.

De deler av styrets egenevaluering som er relevant for valgkomiteens arbeid, skal gjennomgås og tas i betraktning når valgkomiteen gir sin anbefaling.

Før valgkomiteen anbefaler de foreslåtte kandidatene, skal kandidatene bli utfordret på hvorvidt det kan være noen habilitets utfordringer og bli forespurt om de er villige til å motta vervet som styremedlemmer eller ev. styreleder. Bare kandidater som har bekreftet at de er villige til å inneha slike verv, skal anbefales av valgkomiteen.

[10] Dette gjelder også varamedlemmene.

SØKNAD OM TILSKUDD FOR 2016 TIL NORSK LANDBRUKSRÅDGIVING SALTEN

Saksbehandler:	Berit Staurbakk	Arkiv: 223
Arkivsaksnr.:	14/1121	

Saksnr.:	**Utvalg**	**Møtedato**
7/16	Steigen formannskap	27.01.2016

Forslag til vedtak:

Steigen kommune vedtar å bevilge kr 50.000,- i tilskudd 2016 til Norsk Landbruksrådgiving Salten i henhold til søknad datert 10.12.2015. Tilskuddet belastes budsjettkonto 13702.451.325

Saksutredning:
Steigen kommune har avsatt i sitt budsjett for 2016 kr 50.000,- til landbruksformål. Det ble også for 2014 og 2015 bevilget tilskudd til Norsk Landbruksrådgiving Salten med kr 50.000,-. Landbruksrådgivinga avd. Salten har nå fått godt fotfeste i Steigen, og pr. desember 2015 er det 32 gårdbrukere herfra som er medlemmer i laget. Det er ambisjoner om ytterligere flere.

NLR Salten har pr. i dag 323 medlemmer fordelt på kommunene Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Meløy, Saltdal, Sørfold, Steigen og Hamarøy. De har to fulle stillinger som landbruksrådgivere og tilbyr et vidt spekter av tjenester. Det er stor aktivitet. I tillegg til runder med gjødselplanlegging/jordprøvetaking, vises det i søknaden til en rekke avholdte åpne kurs/fagmøter og markdager rundt om i kommunene i året som har gått.
I Steigen ble det i 2015 avholdt samlinger med Grovforskole, våronnmøte og et par markdager med tema potet og eng/kulturlandskap.

Norsk landbruksrådgiving Salten finansieres med medlemskontingent, statlig støtte, kommunal støtte, kursinntekter og prosjektfinansiering

Det foregår fremdeles en organisasjons- og strukturdebatt i Norsk Landbruksrådgiving sentralt. Målet er at rådgivingstjenesten skal bli best mulig for medlemmene. Det er mål om et helhetlig tilbud i hele landet og flere rådgivere på hvert fagfelt i hver region. Det er pr. i dag 39 regioner. Det legges opp til større regioner. «Strukturutvalget» har kommet med et forslag til framtidig organisering, og foreslår bl.a. å dele Norge i 9 regioner.

Vurdering:

Det stilles i dag strenge krav til gårdbrukere på mange områder. Både når det gjelder dokumentasjon, agronomi og ikke minst lønnsom drift. Landbruksrådgivingstjenesten har overtatt stort sett alt av rådgiving i landbruket. De gir oppfølging til hvert enkelt medlem, og alle som ønsker det får faglig veiledning, hjelp og støtte. De gjør dette arbeidet på en effektiv og kyndig måte.
Vi er avhengig av et bærekraftig landbruk som produserer mat og tar vare på landskap og kulturarv- og derved sikrer spredt bosetting.

Vedlegg:
Søknad fra Norsk Landbruksrådgiving.

Norsk Landbruksrådgiving Salten

Postadresse: Postboks 494, 8001 Bodø
Besøksadresse: Sjøgata 15, 8006 Bodø
Tlf: 913 20 731
e-post: salten@nlr.no
Hjemmeside: http://salten.nlr.no
Org.nr.: NO 871 390 452 MVA

STEIGEN KOMMUNE
Servicekontoret
Løpenr.: 6618/15 Saksbeh. BS
15 DES 2015
Ar/saksnr. 14/1121 Dok.nr. 6
Ark.kode 223
Gradering
Kopi til:

Bodø, 10/12 2015

Til Steigen kommune

Søknad om tilskudd for 2016 til Norsk Landbruksrådgiving Salten

Norsk Landbruksrådgiving Salten gir tilbud om medlemskap til alle gårdbrukere i kommunene Beiarn, Bodø, Fauske, Gildeskål, Meløy, Saltdal, Steigen og Sørfold. I tillegg har vi noen medlemmer i Hamarøy. Norsk Landbruksrådgiving Salten har kontorsted i Bodø, og bruker møtelokaler som stilles til disposisjon etter avtale i alle kommunene våre hvor vi arrangerer møter og har kontordager i samarbeid med det lokale landbrukskontor. Vi har to stillinger, begge som landbruksrådgivere.

Vi tillater oss med dette å søke kommunen om et tilskudd på kroner 50.000,- for 2016. Og håper kommunen fortsatt satser på gårdbrukerne i kommunen ved å støtte veilednings- og forsøksarbeidet Norsk Landbruksrådgiving Salten utfører for alle som primært driver med matproduksjon.

Norsk Landbruksrådgiving Salten har i dag **323** medlemmer, hvorav **32 medlemmer i Steigen** kommune (se vedlegg 1).

Norsk Landbruksrådgiving Salten ledes av et styre på fem medlemmer:

Leder: Bodil Lundbakk, Fauske (Melk- og kjøttproduksjon)
Nestleder: Karl Olav Karlsen, Bodø (Melk- og kjøttproduksjon)
Styremedlem: Kerstin Sørensen, Steigen (Melk- og kjøttproduksjon)
Styremedlem: Tom Harald Stormo, Saltdal (Melk- og kjøttproduksjon)
Styremedlem: Sverre Birkelund, Meløy (Sau)
Vara: Thor Holand, Steigen (Potet og korn)
Frøydis Forsmo, Beiarn (Sau og gris)
Svein Åsbakk, Bodø (Melk- og kjøttproduksjon, gris)

Landbruksrådgivingen er medlemsstyrt og de fleste gårdbrukere er i dag medlem hos oss. Styret representerer ulike produksjoner og miljøer og vil derfor samlet være godt rustet til å påvirke egen organisasjon til å velge rett kurs under endringsprosessene landbruket er inne i.

Finansiering av Norsk Landbruksrådgiving Salten

Norsk Landbruksrådgiving Salten finansieres med medlemskontingent, statlig støtte, kommunal støtte, kursinntekter og prosjektfinansiering. Medlemskontingenten i Norsk Landbruksrådgiving Salten er tredelt etter arealet gårdbrukerne søker om Areal og kulturlandskapstilskudd for. I 2015 har satsene vært kr **1.160,- / 1.520,- eller 1.989,-** alt etter brukets størrelse målt i antall dekar. Medlemskontingenten har de siste årene økt i takt med konsumprisindeksen.

Den statlige støtten vi får via jordbruksoppgjøret krymper. Vilkårene for tildeling er endret slik at små enheter i nord er de som kommer dårligst ut.
Vi har utført prosjekter finansiert av Fylkesmannen og Nordland Fylkeskommune og andre aktuelle samarbeidspartnere. Kostnaden til administrasjon er liten, og som det går fram av budsjett for 2015 og regnskap for 2014 (se vedlegg årsmelding for 2014) er Norsk Landbruksrådgiving Salten avhengig av kommunal økonomisk støtte for å kunne fortsette rådgivnings- og veiledningstjenesten i alle de åtte kommunene som er vårt nedslagsfelt.

Rådgiving og kursvirksomhet i regi av NLR Salten

Vi satser på rådgiving til alle bønder innenfor et vidt fagområde – enten de er medlem hos oss eller ei. Jord og plantekultur er fortsatt hovedfagfeltet vårt, og i 2015 har vi blant annet hatt våronnmøter og markdager med hovedtema grovforproduksjon. De siste årene har vi også lagt stor vekt på økonomisk opplæring og forståelse. I tillegg satser vi på kurs i salg og foredling av gårdens produkter og kurs i tilleggsnæringer. Her samarbeider vi med NIBIO (Bioforsk) om å arrangere disse, spesielt for produsenter som allerede er i gang med småskalamatproduksjon.

All aktivitet arrangert av Norsk Landbruksrådgiving Salten er åpen for **alle** interesserte, uavhengig av medlemskap.

Fagmøter, fagdager og markdager i 2015:

Arrangement 1-2	Markdag/feltvandring	*Fagområde:*	Drenering
Dato og sted:	5/5 Reipå i Meløy kommune, Gunnar Midthun 6/5 Os på Kjerringøy, Bodø kommune. Georg Kristiansen	*Sum antall deltakere:*	18
Hvilke emner ble omtalt:	**Fagområde: Drenering og vanndirektivet** Drenering er et forsømt fagområde hos mange. Det er kostbart og tidkrevende å holde systemet i stand, og mye areal i drift er leiejord. Areal hvor det trengs tiltak for å få eksisterende drenering koblet sammen med nye tiltak, utgjør store områder. For å få jorda til å bli å bli grasproduserende igjen, må det en stor innsats til. Viktig med god planlegging før tiltak settes i verk slik at det er det mest fornuftige både kostnadsmessig og effektsmessig som gjøres. Åpne grøftesystemer/avskjæringsgrøfter som var erodert og/eller gjengrodd er vanlig siden vedlikehold gjøres i for liten grad. Jordpakking pga tung traktor og redskap er utfordrende. Vanndirektivet ble også gjennomgått samt viktigheten av å påse at dreneringssystemet ikke får tilbakeslag eller kan fylle andre systemer ved store nedbørsmengder.		
Innleid foredragsholder	Are Johansen, NLR Lofoten		
Arrangement 3 - 6	Fagmøte - våronntema	*Kultur:*	Jord, gjødsel, kulturlandskap
Dato og sted:	8/6 Leivset i Fauske kommune, Ole Martin Pettersen	*Sum antall deltakere:*	27

	9/6 Bogøy i Steigen kommune, Knut Dypvik 10/6 Fore, Meløy kommune. Ole Berg (formiddag) 10/6 Godøynes, Bodø kommune. Jan, Anne og Frank Storteig (ettermiddag)		
Hvilke emner ble omtalt:	Integrert plantevern og tiltak for å fornye enga var et av temaene som ble vektlagt. Ny forskrift for å dokumentere behovet for tiltak settes i verk fra juni og alle må definere hvorfor de eventuelt går til verks ved å bruke plantevernmidler i bekjempelsen. Hvilke planteverntiltak som vil gi størst effekt på ugraskontroll - for eng og beite - samtidig være best for miljøet. Valg av rette arter og sorter av eng- og beitefrøblandinger er en viktig del av de integrerte tiltakene. Korrekt gjødsling i forhold til forventet avling, jordanalyser og utnyttelse av husdyrgjødsel. Husdyrgjødsel som ressurs brukt best mulig er avgjørende for økonomi, jord og miljøet. Andre viktige tema: Høstetid, høstemetode og valg av tilsettingsstoffer i grassurforet. Nett eller breiplast, antall lag rundballeplast. Korrekt lagring i forhold til forurensing: Hvilke tiltak som er viktig for å hindre avrenning til bekk		
Innleid foredragsholder	Olav Aspli, Felleskjøpet		
Arrangement 7	Markdag/feltvandring	*Kultur:*	Potet og grønnsaker
Dato og sted:	22/6 Stokland i Valnesfjord i Fauske kommune, Børge og Harald Stokland	*Antall deltakere:*	6
Hvilke emner ble omtalt:	Gjennomgang av Ny forskrift for plantevern gjeldende fra 1/6 2015. Potet og tørråte, sortsvalg. Grønnsaker: Gulrot hovedvekst, men på Stokland gård dyrkes diverse kålvekster også. Vandring i åkrene for å se effekten av bruk av fiberduk på kål og gulrot. Effekt på ugraset i gulrot ved bruk av svært små doser plantevernmidler. Fiberduk og gulrotflue – sjekk av feller. Diskusjon av skadeterskler. IP sentralt i alle diskusjoner. Sjekk av jordtype og kvalitet, kulturlandskap.		
Innleid foredragsholder	Jonas Hagerup fra LOG		
Arrangement 8	Markdag/fagsamling	*Kultur:*	Bær
Dato og sted:	22/6 Røvika i Fauske kommune hos Gunnar og Gerda Schjelderup	*Antall deltakere:*	7
Hvilke emner ble omtalt:	Hovedproduksjon jordbær og bringebær. Overvintringa hadde vært i tøffeste laget for begge bærslag. Mye utgang i jordbær, men her hadde de supplert med nye statskontrollerte planter i det gamle feltet. Bringebæra var tydelig spist på av smågnagere og skuddene på de nye greinene virket svært tørre pga frosten. Jordbær: Risiko for gråskimmel siden de vatner med vanlige spredere Tydelig næringsmangel på deler av jordbærfeltet, men det skyldes like gjerne den kalde våren. Flere blader med deformert vekst. Integrert Plantevern – de 8 hovedpunktene gjennomgått. Ny forskrift for plantevernmidler og forslag til nytt noteringsskjema		

Innleid foredragsholder	delt ut. Vi sjekket forekomst av midd og andre insekter. Gjødsling og aktuelle planteverntiltak diskutert. Ja, Jonas Hagerup fra LOG		
Arrangement 9	Fagsamling	*Kultur:*	Bær, potet og grønnsaker
Dato og sted:	30/6 Røvika i Fauske kommune hos Gunnar og Gerda Schjelderup	*Antall deltakere:*	8
Hvilke emner ble omtalt:	**SPRØYTEKVALITETSPROSJEKTET** Før oppmøtet hadde Jan Karstein Henriksen testet tre ulike sprøyter som ble brukt under gjennomgangen for alle deltakerne. Først ble teori med kvalitetsarbeid på sprøytearbeidet gjennomgått. Hvilke faktorer er viktigst ved valg av strategi. Deretter ble de tre sprøytene demonstrert med vann og et stoff som har fluoriserende effekt. Utrolig å se dette fluoriserende stoffet ved bruk av spesiallampe under presenning - i både jordbær og bringebær. Ryggtåkesprøyta gav absolutt best resultat. Traktorsprøyta var også fullgod, men her eksponerte ekteparet seg veldig for plantevernmidler siden de rullet ut slange og brukte en bom som ble båret gjennom feltet. Arbeidskrevende og behov for to personer. I ettertid har bonden kun brukt tåkesprøyta med godt resultat Jan Karstein Henriksen fra NLR Agder - han gjennomførte dette opplegget på en glimrende måte.		
Innleid foredragsholder			
Arrangement 10	Fagmøte/feltvandring	*Kultur:*	Økologisk
Dato og sted:	6/8 Fjære på Kjerringøy, Grethe og John Ivar Pedersen	*Antall deltakere:*	13
Hvilke emner ble omtalt:	Økologisk produksjon er et satsingsområde i Norge og også i Nordland, men hvorfor er det ikke flere som velger økologisk driftsmåte i vårt fylke? Nytrøen fortalte om prosjekter og innsats uten at det hadde lokket så mange til å teste driftsformen. Seierstad viste til regelverket og hvor flaskehalsene ligger. Marit Larsen i NLR Salten hadde hovedfokus på jordas beskaffenhet og grov opp et stort jordprofil hvor vi fikk se røttenes gjennomtrenging, hvor porøs jorda var og sett ulike sjikt. Dette ble vist og testet midt i enga samt i ytterkant/mellom jordstykkene. Engkvalitet ved å se på gras og kløver samt ugras. Jordpakking. Kulturlandskap. Lunsjen besto utelukkende av økologiske varer levert fra Kjerringøy gård.		
Innledere utenfra	Debio Espen Seierstad Debio Grete Nytrøen FMLA		
Arrangement 11	Markdag/feltvandring	*Kultur:*	Grønnsaker og potet
Dato og sted:	7/8 Nes i Valnesfjord, Lill og Geir Henriksen. Deretter Stokland gård.	*Antall deltakere:*	5
Hvilke emner ble omtalt:	Gulrot: Begynner å se noe stokkløping, den graden har vi ikke registrert tidligere. Jordkvalitet, variasjon mht jord eller sort? Vekstskifte, sortsvalg, hypping, frøugrasbekjempelse og plantevern. Kvekeproblem i gulrot. Stokland gård: Tørråte - Primær- og sekundærsmitte. Skadeterskel. Bladlus og virusangrep. Integrert plantevern sentralt i alle diskusjoner.		

Norsk Landbruksrådgiving Salten

Arrangement 12	Markdag/feltvandring	Kultur:	Potet
Dato og sted:	14/8 Bø i Steigen kommune, Thor og Tove Holand	Antall deltakere:	2
Hvilke emner ble omtalt:	Potet: Ny plantevernforskrift, gjennomgang av hva som kreves utover tidligere krav til noteringer og dokumentasjon. VIRUS-sjekk av ny settepotet kontra fjorårets. Mest synlig virus i den nye settepoteten! Sjekk av tørråte og diskusjon av tiltak i Mandelpotet. Behov for ekstra næring, bærer preg av å trenge ekstra K og Mg. IP sentralt i alle diskusjoner.		

Arrangement 13	Markdag/feltvandring	Kultur:	Eng og kulturlandskap
Dato og sted:	14/8 Engeløya, Nils Barsch, Johnny Hansen	Antall deltakere:	13
Hvilke emner ble omtalt:	Engkvalitet, beite, innsatsfaktorer og resultat. Kulturlandskap og tilrettelegging for dyr og allmenheten. Drenering, vanndirektiv, plantevern og integrert produksjon. Jordkvalitet og jordpakking. Sjekk av ulike tiltak som Barsch og Hansen har utført gjennom vekstsesongen mht bruk av plantevern for ugraskontroll og bruk av dekkvekst for å oppnå det samme.		

Arrangement 14	Fagdag potetproduksjon	Kultur:	Potet
Dato og sted:	18/8 Bleiknes i Saltdal kommune, Lise og Per Kristian Helgesen	Antall deltakere:	16
Hvilke emner ble omtalt:	Potetdyrking fra A til Å v/ Ole Morten Nyberg. Kjøp av ny, frisk settepotet svært vektlagt for å unngå virus og derav lav avling. Svært fort å smitte opp egne settepoteter, da er det godt å starte ny sesong med friske settere. Sortsforsøk: Alle potetsortene i forsøket var høstet på forhånd og ble vist fram – satt i klare plastsekker slik at knoller og ris kunne studeres i ro og mak i skyggen (det var varmt)! Utvikling mht knollstørrelse og modning. Opptak av potet: Full gjennomgang av Grimme potetopptaker – innstilling og korrekt bruk for å unngå skader. Etter at maskinen var justert ble det kjørt opp noen rader med potet – og innimellom ble det justert mer for å få opptakeren så bra som mulig, om ikke optimal. Både mht utskilling av ris (flaskehals), størrelse og fallhøyder/klemskader vistes tydelige forbedringer etter at Nyberg hadde korrigert. I tillegg fikk Helgesen oversikt over hva som måtte kjøpes for å fikse litt mer som vil bli svært lønnsomt for å få kvalitetspoteter fram til forbrukerne.		
Innleid foredragsholder	Ole Morten Nyberg, NLR Hedmark		

Arrangement 15	Markdag/feltvandring	Kultur:	Grønnsaker
Dato og sted:	18/8 Nes i Valnesfjord i Fauske kommune, Geir Henriksen (ettermiddag)	Antall deltakere:	5
Hvilke emner ble omtalt:	Gulrot og utvikling, aktuelle tiltak mht plantevern og tilleggsgjødsling/næringssvikt. Vandring i åkrene og diskusjon av skadeterskler. Stokkløping på sorten Panther svært fremtredende.		
Innleid foredragsholder	Ole Morten Nyberg, NLR Hedmark		

Gjennomføring av arrangementene

Reiseavstandene i Salten er en stor utfordring, men vi mener det er svært viktig å spre aktiviteten i hele nedslagsfeltet vårt ved å ha møter og kurs i alle de 8 kommunene vi betjener. Nord-Salten - hvor vi satser på mest aktivitet i Steigen, har også i år vært viktig å følge spesielt. Å klare å nå ut med et godt tilbud til alle bøndene i området vårt er svært kostbart, men det skal føles rettferdig! For de fleste blir det likevel noen mil med reise for å delta på arrangementene. Det er alltid lærerikt og spennende å møte aktive, positive bønder – så vi strekker oss langt i å imøtekomme forespørsler om tema og arrangementer.

Vi har som alltid satset på et godt samarbeid med kommunene og inviterer til å delta med egne tema.

Fagmøter i grovfordyrking og drenering

Drenering ble starten på årets fag- og markdager i Salten. I mai gjennomførte vi to åpne dager med innleid spesialrådgiver fra NLR Lofoten - Are Johansen. Driverne av jorda er avhengige av et godt dreneringssystem. Hovedutfordringen er at det er kostbart å investere i ny drenering og at de fleste driver mye leid areal. På annen manns grunn blir det raskt for høy pris å betale for å få areal som i utgangspunktet ikke er bra nok - godt drivverdig. Med lange nok leieavtaler kan det være verdt prisen.

Alle ønsker ei god og drivverdig jord nær gården for å kunne drifte denne optimalt. Stor andel leiejord gjør at det satses for lite på å holde jorda i hevd. Det pløyes sjelden og fórgrunnlaget blir ikke bra nok når enga er gjennomsnittlig 10 år i nord. Mange drifter et større areal enn de har mulighet til å drive rasjonelt. Tilskuddssystemet gjør det lønnsomt å drive stort, men ligger arealet for langt fra fjøset er det ikke lønnsomt å kjøre lenger enn 8 kilometer. Økonomien i grovforproduksjonen sett i sammenheng med avstand mellom fjøs og jorda som drives, er et aktuelt fagfelt. Transportavstand ble diskutert på våronnmøtene, men de som i dag har satset stort på å bygge opp gården sin har behov for nok jord å produsere godt grovfor på. Bytte av leietakere & drivere endres raskt når noen legger ned og god jord blir ledig på markedet.

Oppmøtet på de fleste arrangementene har vært bra. Det er ei god kunnskapsdeling og gode diskusjoner på fag- og markdagene - gode møteplasser er viktig!

Kurs i produksjon av bringebær

Kurs i bringebærdyrking arrangerte vi i februar. Fagmann Jan K. Henriksen fra Agder var foretrukket - og hadde heldigvis mulighet til å kurse oss innen kvalitetsproduksjon av bringebær. Kursdeltakerne fikk opplæring fra «A til Å» innen bringebær, noe som var svært nyttig fagkunnskap. Neste blir å praktisere og skaffe dyrkingserfaring for å bli en dyktig bringebærleverandør ut i markedet. Det var et svært godt kurs, og ble fulgt opp da vi klarte å få en markdag innen sprøyteteknikk i bær med samme fagmann i vekstsesongen!

Ystekurs

I år var vi så heldige å få mulighet til å arrangere nybegynnerkurs i ysting på Kjerringøy gård. Det var stor interesse for kurset som samlet deltakere fra Salten og

Nord-Helgeland. Å kunne utvikle gårdsdriften til mer enn råvareproduksjon er aktuelt for noen – og lokale, kortreiste produkter fra gården er etterspurt.

Autorisasjonskurs i plantevern

I år arrangerte vi kurs i Bodø og Beiarn, og samlet svært mange deltakere både på nybegynner- og fornyelseskurs. Vi hadde en felles praksisdag for nybegynnere i Valnesfjord. Alle som bruker kjemiske plantevernmidler må ha eget sertifikat som har en gyldighet på 10 år. Pr i dag har alle deltakere som har ønsket det, gjennomført eksamen på sitt landbrukskontor. Viktig å gi deltakerne lesetid etter kurset og mulighet til å avlegge eksamen i hjemkommunen.

Grovforskole

Tilbudet har nå vært gjennomført i alle kommunene våre, Steigen er siste kommune som har fått tilbudet og avsluttes nå i 2015. Grovforskola kan også tas som selvstudium ved å gå inn på Internett på hjemmesiden til Norsk Landbruksrådgiving. Målet med Grovforskolen er at alle skal ha mulighet til å lage sin egen strategi for grovforproduksjon. Ikke minst vite hva som må til for å kunne produsere godt kvalitetsfôr tilpasset dyreslaget du driver med på eget bruk. Proteinforet er nå også under lupen – her kan bøndene produsere mer av slike vekster selv.

Prosjektarbeid

For Fylkesmannens landbruksavdeling utfører vi de fleste år ulike prosjekter. Mange i samarbeid med andre Landbruksrådgivingsenheter i Nordland for å få et så stort nedslagsfelt som mulig. Derigjennom får vi et bredt faggrunnlag og mye innsamlet data. Å satse i fellesskap er svært effektivt og gir mye raskere resultat med god tyngde.

Vi har også i år vært konsulenter for Statens vegvesen for å være med å lage strategier for å begrense spredning av fremmede arter. Dette arbeidet blir det også satset på de neste årene.

Forsøksvirksomhet

I 2015 har vi satset på forsøk innen potet og grovfor. Vi hadde et foredlingsfelt i potet på Bleiknes i Saltdal hvor vi har sjekket ulike sorter og målt avling og kvalitet. Dette er et viktig arbeid å kunne finne bedre sortsmateriale for potetprodusentene i nord.

Vi anla et nytt grasforsøk i flerårig raigras og raisvingel på Myklebostad i Bodø. Dette vil forsøkshøstes i årene framover.

Jordprøver

Jordanalysene er basis for gjødselplanene og tas ut hvert sjette år hos medlemmer. Disse tørkes, analyser rekvireres og sendes inn til et analyselaboratorium for å finne næringsinnholdet i jorda. I neste omgang setter vi opp dyrkings- og gjødslingsplaner på basis av disse resultatene. I 2015 tok vi ut prøver hos gårdbrukere i hele distriktet i september – oktober med Saltdal som et av hovedområdene. I Steigen hadde vi også mange nye medlemmer som fikk tatt ut jordprøver. Uttak av prøver for å få disse analysert for næringsinnhold er svært avgjørende for å kunne gjødsle korrekt – og derved også tilfredsstille egne og myndighetenes miljøkrav.

I tillegg er befaringen på arealet mens vi tar ut prøvene – aller helst sammen med gårdbrukeren – av svært stor betydning for å se hvordan gårdsdrifta gjennomføres, spesielt med tanke på dreneringstilstand, jordpakking og engkvalitet.

Gjødslingsplaner og gårdskart

Det er viktig for gårdbrukeren å få areal og plan mest mulig korrekt slik at de kan dyrke grovfor, poteter, grønnsaker og bær av høy kvalitet. Planen skal utarbeides før hver vekstsesong og er fortsatt et statlig pålegg som kontrolleres. Nytten av en slik plan er at bonden først bruker gårdens ressurser som husdyrgjødsel på best mulig måte - for miljø og egen økonomi. I neste omgang suppleres det med aktuell type mineralgjødsel av rett type og passe mengde for å få et kvalitetsfòr å produsere melk og kjøtt på. Viktig å tenke miljø ved planlegging og gjennomføring av gjødslingen. Alle medlemmer som ønsker det får utarbeidet en gjødselplan for gården sin.

Digitalt kart i programmet Skifteplan som kobles sammen med gjødselplanen holdes ajour. Dette er et unikt verktøy som utarbeides for hvert bruk. Derved får medlemmene jordteigene som høstes og/eller beites registrert og målt opp. Digitale kart forenkler justering som det blir når store areal i drift er leiejord. Det er noe de aller fleste av medlemmene er svært avhengige av for å få nok for til dyra. Vanlig leiejordsprosent ligger på vel 50. Hvem som slår hvor varierer mye, og kartene må stadig ajourføres. Dette arbeidet har hatt stor prioritet de siste årene og vi korrigerer alle kart etter hvert som vi får kjennskap til endringer.

Økologisk landbruk og IP – Integrert produksjon

Norsk landbruksrådgiving sentralt har et Økologisk veiledningsprosjekt hvor vi deltar. Årlig gir vi interesserte et tilbud om ØFR – Økologisk førsteråd. Dette er gratis og innebærer et besøk på bruket hvor vi ser på hvilke muligheter brukeren har for å drive økologisk, hvilke flaskehalser og hvor motivasjonen for omlegging ligger forankret. Vi samarbeider også med TINE som har et nytt prosjekt hvor de ønsker å få flere melkeprodusenter til å produsere økologisk melk i Nord-Norge.

Vi driver også med rådgiving i integrert produksjon hvor innsatsen av alle tiltak i jordbruksdrifta vurderes i alle ledd før eventuell bruk av kjemiske midler kan tilrådes brukt - som siste utvei for å løse et spesifikt problem.

Kulturlandskapspleie

I Salten er jordbruket bygd opp av relativt små bruk. Her er det viktig å ha en god plan for skjøtsel av kulturlandskapet, slik at fastboende og turister fortsatt kan glede seg over et vakkert, åpent kulturlandskap. Kommunens satsing på å rydde skog fra viktige utsiktspunkt langs viktige ferdselsårer er et flott tiltak for å begrense gjengroingen. Men dette må utføres ofte da rydding også fører til at ny krattskog raskt vokser opp.

Beitedyr er helt avgjørende for at ikke landskapet skal gro igjen.
Nedlegging av mange bruk fører til at stadig nye areal trenger "beitepussere" i form av sau og storfe, og det blir for mye areal i forhold til antall beitedyr. Derfor er det viktig at det i tillegg satses på høsting av de viktigste arealene og foretas ei maskinell beitepussing av annet viktig areal.

Norsk Landbruksrådgiving Salten

Vi ser et stort behov for utarbeidelse av skjøtselsplaner for kulturlandskapet i Salten, noe vi gjerne satser på å utforme framover for å avhjelpe kommunene og gårdbrukerne som trenger en slik plan.

Ei livskraftig primærnæring

Vi håper **Steigen** kommune ser nytten av det arbeidet vi gjør for de som i dag livnærer seg av gårdsdrift. Bosettinga i distriktet avhenger av bærekraftige bruk, som produserer mat og tar vare på landskap og kulturarv – og derved sikrer spredt bosetting.

Gårdbrukerne trenger hjelp og oppfølging innenfor jord- og plantekultur, oppsett av dyrkings- og gjødselplaner m.m. som det i dag bare er Norsk Landbruksrådgiving Salten som tilbyr. Vi har mange små og store møter og kurs som er åpne for alle.

De aller fleste som i dag driver i et visst omfang ønsker å benytte seg av de tilbudene vi kan gi gårdbrukerne ved at de er medlemmer hos oss. Smitteeffekten av medlemmenes kunnskap sprer seg til hele næringen!

Kommunene har i dag små ressurser å bruke på gårdbrukernes fagområder. Her satser Norsk Landbruksrådgiving Salten på oppfølging av hver enkelt, og alle som ønsker får faglig veiledning, hjelp og støtte. Det er en lønnsom investering for kommunen å satse litt penger på landbruksrådgivingen som gjør dette arbeidet på en effektiv og rimelig måte.

Økt interesse for å produsere kvalitetsprodukter avhenger av gode agronomiske kunnskaper – noe som blir hovedsatsingen også i 2016.

Vi satser fortsatt på å være bøndenes foretrukne, faglige støttespiller innen agronomi!

Vi håper **Steigen** kommune også i 2016 støtter opp om Norsk Landbruksrådgiving Saltens arbeid for gårdbrukerne i kommunen.

For Norsk Landbruksrådgiving Salten

Anne Marit Isachsen
Daglig leder & landbruksrådgiver

Kopi sendt landbrukskontoret

Vedlegg:
1. Medlemsliste for Norsk Landbruksrådgiving Salten for **Steigen**
2. Årsmelding 2014 som inneholder regnskap for 2014 og budsjett for 2015

UTVALG KVALITETSUTVIKLING I STEIGENSKOLEN

Saksbehandler:	Vegard Danielsen	Arkiv: 031
Arkivsaksnr.:	16/73	

Saksnr.:	**Utvalg**	**Møtedato**
8/16	Steigen formannskap	27.01.2016

Forslag til vedtak:

Det oppnemnes et utvalg som skal beskrive hvilke områder, temaer og planer som man vil ha utarbeidet innen hele Oppvekstavdelingen, skole, barnehage, voksenopplæring og kulturskole. Utvalgets arbeid ferdigstilles i midten av april. Administrasjonen tar utgangspunkt i utvalgets arbeid og legger fram rapport på tilstanden og eventuelle planer i juni.
Utvalgets sammensetning: 2 politikere som oppnevnes av ordfører, leder for felles FAU i Steigen, hovedtillitsvalgt Utdanningsforbundet, en rektor, en styrer og oppvekstleder.

Saksutredning:

Skille mellom administrative oppgaver og politiske oppgaver
I forslaget til vedtak fra H,Sp,Sv og V i kommunestyret angående et nytt utvalg og oppgavene som skal gjøres, er det uklare linjer mellom administrasjon og politikk.
I utgangspunktet skal administrasjonen ved rådmann utrede og saksbehandle det som kommunestyret ber om innen de enkelte fagfeltene.
Dette er påpekt i Opplæringsloven § 13-1 der det settes krav til at kommunen skal ha tilstrekkelig og relevant skolefaglig kompetanse til å kunne løse oppgavene som kommunen har etter opplæringsloven på en forsvarlig og regelkonform måte. (Hentet fra Utdanningsdirektoratets tolkningsuttalelse til Opplæringsloven §13-1)

Fordi oppgavene som skal gjøres i skolen er styrt av lov og forskrifter vil det være begrenset hva man kan styre lokalpolitisk, utenom rammene for å løse oppgavene.
Skoleeiers ansvar slik det står i §13-10 er at opplæringsloven og forskriftene blir oppfylt og gitt tilstrekkelig ressurser.
For å løse skoleeiers oppgave med oppfyllelse av loven skal administrasjonen legge fram i kommunestyret rapporter over tilstanden og administrasjonen skal legge fram nødvendige planer for driften.
Arbeidsprosessen for å komme med ønsket informasjon, vurderinger og planer er et faglig arbeid som gjøres av administrasjonen, gjennom prosesser på den enkelte arbeidsplass. I prosessene blir det blant annet bearbeidet sensitiv informasjon som angår personalet og elevene i tillegg til andre interne arbeidsdokumenter.

Teamene som man ønsker belyst.
Alle kulepunktene i forslaget fra posisjonen er relevant for oppgaven som skolen har i følge lov og forskrift.
Med bakgrunn i at det er nye politikere etter valget som ikke er helt kjent med at Oppvekstavdelingen med skolene, barnehagene, voksenopplæringa og kulturskolen deltok i et effektiviseringsprogram påbegynt i 2014 og videreført i 2015. Det har vært en grundig

gjennomgang av hele organisasjonen med tanke på ressursbruk og kvalitet og med ekstern støtte fra KS-Konsulent der det ble utarbeidet en rapport.
Rapporten påpeker at det er høyt ressursbruk på skolene og lavt ressursbruk på barnehagene. I skolene er det små elevgrupper som blant annet fører til mer økonomi. De små gruppene henger sammen med flere mindre skoleenheter. Gruppestørrelsene ble endret i 2015 budsjettet som konsekvens av det.
Effektiviseringsprosjektet reiste også spørsmål om den høye ressursbruken på spesialundervisningen. Dette ble det samtidig jobbet med av Salten kommunerevisjon på oppdrag fra kontrollkomiteen, som har lagt fram en rapport for kommunestyret.
Administrasjonen setter videre fokus på ressursbruken innen spesialundervisningen i samarbeid med PPT.
Som en del av effektiviseringsprosjektet ble det utarbeidet et årshjul for sentrale oppgaver i oppvekstavdelingen og det ble gjennomført en omfattende tilstandsrapportering våren 2015 i kommunestyret.
Evalueringen av møtet med kommunestyret fra administrativt hold var positiv og vi så muligheter til forbedring både i form og innhold, ledelsen ønsker å bli etterspurt både etter resultater, planer og organisering.

Planer
Oppvekstavdelingen har utviklet en Virksomhetsplan som tidligere har vært lagt fram for kommunestyret. I den planen er det lagt inn en rekke andre planer blant annet plan for Kvalitetsvurderingssystem.
Neste steg i planarbeidet i oppvekst har vært å lage ei Rutinehåndbok. Arbeidet ble sluttført etter to års bearbeiding.
Rutinehåndboka er tredelt, en del som beskriver alle roller og ansvar til rollene, en del som består av alle instrukser og forordninger, deriblant Virksomhetsplanen. I den siste delen er det vedlegg, kopieringsmaler og andre sentrale dokumenter som gjelder for hele personalet i Steigen kommune.
Håndboka er gjort kjent for alle og ligger på Steigen kommunes lokale nettverk.
Håndboka som består av alle relevante dokument for oppvekst, blir ikke revidert i sin helhet jevnlig, men enkelt planer eller vedtekter blir revidert etter behov som f. eks. Vedtektene for barnehagene og Kompetanseplaner.

Konklusjon
Oppvekstavdelingen er en avdeling med mange felles planer og rutiner og det vil derfor være naturlig å inkludere barnehagene, kulturskolen og voksenopplæringen i dette arbeidet.

Med bakgrunn i vår rolleforståelse av politikk og administrasjon vil et utvalg med flere parter kunne utarbeide et rammeverk som beskriver hvilke temaer som skal utredes.
Kommunikasjonen mellom partene vil kunne gi en felles forståelse og være et grunnlag for arbeidet administrasjonen/ledelsen skal utføre.
For å sikre en faglig forsvarlig og lovlig saksgang utarbeider administrasjonen tilstandsrapporten og planer som legges fram for kommunestyret med utgangspunkt i de rammene som utvalget kommer fram til.

Utvalgets sammensetning: 2 politikere som oppnevnes av ordfører, leder for felles FAU i Steigen, hovedtillitsvalgt Utdanningsforbundet, en rektor, en styrer og oppvekstleder.
Utvalgets arbeid ferdigstilles i midten av april. Administrasjonen legger fram rapport på tilstanden og eventuelle planer i juni.

OPPRETTELSE AV ARBEIDSGRUPPE FOR HELSE OG OMSORG

Saksbehandler:	Siv Johansen	Arkiv: 030
Arkivsaksnr.:	16/60	

Saksnr.:	**Utvalg**	**Møtedato**
9/16	Steigen formannskap	27.01.2016

Forslag til vedtak:

1. Det etableres en arbeidsgruppe med 6 medlemmer som skal se på kvalitet og ressursbruk innenfor helse og omsorg. Arbeidsgruppen består av 2 politikere, 1 tillitsvalgt og 3 fra administrasjonen. Administrasjon har ansvar for sekretariatsfunksjon. Formannskapet velger de politiske representanter, rådmannen utpeker representanter fra administrasjon og de tillitsvalgte velger sin representant.
2. Arbeidsgruppen mandat består i: Se på hvilket kvalitetsnivå Steigen kommune skal ha innen for helse- og omsorgstjenester i forhold til tilgjengelige økonomiske rammer. Dette innebærer at en må ha fokus på:
   - Effektiv organisering av personellressurs og kompetanse
   - Faglig forsvarlighet i forhold til ansattes yrkesutøvelse jfr. Helsepersonelloven kap. 2
   - Kommunens ansvar for helse og omsorgstjenester i hht. Helse – og omsorgstjenesteloven kap. 3.
   - Utarbeide forslag til reduksjon av tjenester, tilsvarende 1,5 mill, jfr. budsjettvedtak for 2016
3. Arbeidsgruppen arbeid skal være avsluttet medio mai.

4. Arbeidet i gruppa baseres på vedtatt helse og omsorgsplan og resultat av effektiviseringsprosjekt.

Bakgrunn for saken:

Kommunestyret har gjennom sitt budsjettarbeid gitt uttrykk for at de ønsker å være delaktig i en prosess med å se nærmere på kvalitet og ressursbruk i helse og omsorg. De ønsker dette arbeidet organisert gjennom en arbeidsgruppe som skal være sammensatt av administrasjon og politikere. Det er forventet at arbeidet skal være avsluttet med en rapport med forslag til endringer senest pr. 1. juni 2016.

Saksutredning:

Helse og omsorgstjenesten har i løpet av 2015 gjennomgått et prosjekt som har hatt fokus på noe av de samme områder som den nye arbeidsgruppen skal gjøre. Områder som har vært arbeidet med er:

- Effektivisere driften innenfor helse og omsorg i Steigen kommune
- Øke antallet av 100 % stillinger
- Eliminere bruk av vikarer og overtid.
- Redusere sykefravær
- Implementere en ny arbeidstidsmodell og turnusmodell.
- Etablere en hensiktsmessig ledelsesstruktur.
- Øke medarbeidertilfredsheten
- Utvikle helsetjenestene i tråd med helse og omsorgsplan for Steigen kommune
- Forbedre kvaliteten på leverte tjenester

Vurdering:
Noen av disse målsettingene har en allerede oppnådd og en god del endringer er allerede etablert. Organisasjonen har vært gjennom mange prosesser og det har vært krevd sitt av både ledelse, tillitsvalgte og ansatte. Det er derfor viktig at arbeidsgruppen ikke starter arbeidet med å begynne på nytt igjen med de samme prosessene, men bygger videre på det arbeid og grunnlag som allerede er gjort. Det er også viktig at arbeidsgruppen ikke blir for stor, slik at en får til et effektivt arbeid. Viser til orientering i kommunestyre i nov. 2015, hvor resultater av det tidligere prosjekt ble lagt fram.

Det forslåes derfor:

5. Det etableres en arbeidsgruppe med 6 medlemmer som skal se på kvalitet og ressursbruk innenfor helse og omsorg. Arbeidsgruppen består av 2 politikere, 1 tillitsvalgt og 3 fra administrasjonen. Administrasjon har ansvar for sekretariatsfunksjon. Formannskapet velger de politiske representanter, rådmannen utpeker representanter fra administrasjon og de tillitsvalgte velger sin representant.
6. Arbeidsgruppen mandat består i: Se på hvilket kvalitetsnivå Steigen kommune skal ha innen for helse- og omsorgstjenester i forhold til tilgjengelige økonomiske rammer. Dette innebærer at en må ha fokus på:
    - Effektiv organisering av personellressurs og kompetanse
    - Faglig forsvarlighet i forhold til ansattes yrkesutøvelse jfr. Helsepersonelloven kap. 2
    - Kommunens ansvar for helse og omsorgstjenester i hht. Helse – og omsorgstjenesteloven kap. 3.
    - Utarbeide forslag til reduksjon av tjenester, tilsvarende 1,5 mill, jfr. budsjettvedtak for 2016
7. Arbeidsgruppen arbeid skal være avsluttet medio mai.

8. Arbeidet i gruppa baseres på vedtatt helse og omsorgsplan og resultat av effektiviseringsprosjekt.